

Ikt. sz.: KUB-41/40-3/2020.
KUB-23/2020. sz. ülés
(KUB-49/2018-2022. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Külügyi bizottságának**
2020. december 1-jén, kedden 13 óra 06 perckor
az Országház Széll Kálmán termében (főemelet 64.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A 2020. november 3-án lezajlott amerikai elnökválasztás értékelése - globális és regionális geopolitikai következmények, az eredmények hatása a transzatlanti kapcsolatok jövőbeni alakulására, magyar-amerikai és Közép-Kelet Európa-USA kapcsolatok várható alakulása</i>	5
<i>Dr. Sztáray Péter András tájékoztatója</i>	5
<i>Ugrósdy Márton tájékoztatója</i>	9
<i>Dr. Magyarics Tamás tájékoztatója</i>	13
<i>Hozzászólások, kérdések</i>	16
<i>Dr. Sztáray Péter András válaszai, reflexiói</i>	20
<i>Ugrósdy Márton válaszai, reflexiói</i>	22
<i>Dr. Magyarics Tamás válaszai, reflexiói</i>	24
<i>Az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Tunéziai Köztársaság közötti társulást létrehozó Euromediterrán Megállapodáshoz a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásának figyelembevétele céljából készült jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló T/13640. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján) Unió napirendi pont!</i>	25
<i>Az Osztrák Köztársaság és Magyarország között ingázók érdekeinek védelméről szóló H/12747. számú határozati javaslat (Bana Tibor (független) képviselő önálló indítványa) (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	26
<i>Bana Tibor szóbeli kiegészítése</i>	26
<i>Hozzászólások</i>	28
<i>Bana Tibor reflexiói</i>	29
<i>Határozathozatal</i>	30
<i>A Belarusz Köztársaságban kialakult helyzetről szóló H/13096. számú határozati javaslat (Dr. Szél Bernadett (független) képviselő önálló indítványa) (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	30
<i>Dr. Szél Bernadett szóbeli kiegészítése</i>	30
<i>Hozzászólások</i>	32
<i>Dr. Szél Bernadett reflexiói</i>	33
<i>Határozathozatal</i>	33
<i>Egyebek</i>	33
<i>Az ülés berekesztése</i>	34

Napirendi javaslat

1. A 2020. november 3-án lezajlott amerikai elnökválasztás értékelése – globális és regionális geopolitikai következmények, az eredmények hatása a transzatlanti kapcsolatok jövőbeni alakulására, magyar-amerikai és Közép-Kelet Európa-USA kapcsolatok várható alakulása

Előterjesztők:

Dr. Sztáray Péter András, a Külgazdasági és Külügyminisztérium államtitkára
Ugrósdy Márton, a Külügyi és Külgazdasági Intézet igazgatója

Dr. Magyarics Tamás egyetemi tanár (ELTE, az NKE Amerikai Tanulmányok Kutató Központjának főmunkatársa)

2. Az egyrészt az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészt a Tunéziai Köztársaság közötti társulást létrehozó Euromediterrán Megállapodáshoz a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásának figyelembevétele céljából készült jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló törvényjavaslat (T/13640. szám)

(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

(Kijelölt bizottság, Nyilatkozata alapján kijelölt bizottság)

Unió napirendi pont!

3. Az Osztrák Köztársaság és Magyarország között ingázók érdekeinek védelméről szóló határozati javaslat (H/12747. szám)
(Bana Tibor (független) képviselő önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

4. A Belarusz Köztársaságban kialakult helyzetről szóló határozati javaslat (H/13096. szám)
(Dr. Szél Bernadett (független) képviselő önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

5. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Németh Zsolt (Fidesz), a bizottság elnöke

Balla Mihály (Fidesz), a bizottság alelnöke
 Csenger-Zalán Zsolt (Fidesz), a bizottság alelnöke
 Juhász Hajnalka (KDNP), a bizottság alelnöke
 Mesterházy Attila (MSZP), a bizottság alelnöke
 Bartos Mónika (Fidesz)
 Dudás Róbert (Jobbik)
 Nacsa Lőrinc (KDNP)
 Dr. Gurmai Zita (MSZP)

Helyettesítési megbízást adott

Bartos Mónika (Fidesz) megérkezéséig Csenger-Zalán Zsoltnak (Fidesz)
 Nacsa Lőrinc (KDNP) megérkezéséig Juhász Hajnalkának (KDNP)
 Dr. Zsigmond Barna Pál (Fidesz) Németh Zsoltnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Dobos Evelin bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Bana Tibor (független) országgyűlési képviselő
 Dr. Szél Bernadett (független) országgyűlési képviselő
 Dr. Sztáray Péter András államtitkár (Külgazdasági és
 Külügyminisztérium)
 Ugrósdy Márton igazgató (Külügyi és Külgazdasági Intézet)
 Dr. Magyarics Tamás egyetemi tanár (ELTE), főmunkatárs (NKE
 Amerikai Tanulmányok Kutató Központja)
 Dr. Kveck Péter József főosztályvezető (Külgazdasági és
 Külügyminisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 13 óra 06 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

NÉMETH ZSOLT (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Szép jó napot kívánok, tisztelt bizottság! A bizottsági ülést belső televíziós hálózaton közvetítjük. Az ülés plenáris üléssel egy időben történő megtartásához a házelnök úr hozzájárult. Bejelentem, hogy Nacsa Lőrinc képviselő urat Juhász Hajnalka, Zsigmond Barna képviselő urat Németh Zsolt és Bartos Mónika képviselő asszonyt megérkezéséig Csenger-Zalán Zsolt helyettesíti. Megállapítom a határozatképeséget.

Megküldtem a napirendi javaslatot. A napirenddel kapcsolatban van-e bárkinek kérdése? *(Senki nem jelentkezik.)* Amennyiben nincsen, felteszem szavazásra. Ki támogatja a napirendet? *(Szavazás.)* Egyhangú. Köszönöm szépen.

A 2020. november 3-án lezajlott amerikai elnökválasztás értékelése - globális és regionális geopolitikai következmények, az eredmények hatása a transzatlanti kapcsolatok jövőbeni alakulására, magyar-amerikai és Közép-Kelet Európa-USA kapcsolatok várható alakulása

Az első napirendi pontunk „A 2020. november 3-án lezajlott amerikai elnökválasztás értékelése - globális és regionális geopolitikai következmények, az eredmények hatása a transzatlanti kapcsolatok jövőbeni alakulására, magyar-amerikai és Közép-Kelet Európa-USA kapcsolatok várható alakulása”. Köszöntöm az előterjesztőinket, dr. Sztáray Pétert, a Külgazdasági és Külügyminisztérium államtitkárát, Ugrósdy Mártont, a Külügyi és Külgazdasági Intézet igazgatóját, valamint dr. Magyarics Tamás egyetemi tanárt, az NKE Amerikai Tanulmányok Kutató Központjának főmunkatársát! Ebben a sorrendben adnám meg az előterjesztőinknek a szót. Azt szeretném javasolni, hogy azt követően a szokásos rendben a képviselőtársak hozzászólásai, illetve kérdései hangozzanak el, és akkor újra visszaadjuk a szót az előterjesztőknek a válasz érdekében. Amennyiben ez így elfogadható *(Nincs ellenvélemény.)*, akkor Sztáray Péter államtitkár úrnak adom meg a szót. Parancsoljon! És mind a hármójuknak még egyszer köszönjük szépen, hogy elfogadták a meghívásunkat.

Dr. Sztáray Péter András tájékoztatója

DR. SZTÁRAY PÉTER ANDRÁS államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Elnök úr, köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm a Külügyi bizottság tagjait, illetve elnökségét! Három fő témáról szeretnék beszélni: egyrészt a horizontális jellegű módszertani várható fejleményekről, másrészt néhány konkrét külpolitikai megközelítésről, relációkról, harmadrészt pedig arról, hogy hogyan látom, hogy a magyar-amerikai kapcsolatoknak mik a kilátásaik az új helyzetben.

Előljáróban szeretném leszögezni, hogy pillanatnyilag még nincsen az Egyesült Államoknak hivatalosan megválasztott elnöke, hiszen jogi eljárások folynak, de ehhez rögtön hozzáteszem azt is, hogy a munkahipotézisem az, hogy az Egyesült Államok következő elnöke Joe Biden lesz, tehát a hozzászólásom is mindenképpen ebből fog kiindulni. Azt is hozzá kell hogy tegyem, hogy egy kicsit korai az értékelés, mert nagyon sok mindenről beszéltek a kampányban a Biden-csapat tagjai, illetve maga Joe Biden, de azért sok minden homályban maradt, és még csak most kezdődött meg a tranzíció, a hatalomátadás speciális amerikai folyamata, ami el fog húzódni pár hónapig, és mire feláll az új vezetés, mire megfogalmazzák a politikákat, azért az még odébb van. Tehát egy része annak, amit mondani fogok, azért hipotetikus vagy a korábbiakból meghosszabbított vektorok alapján meghatározott megállapítás lesz.

Az első pont tehát, hogy milyen módszertani változásra számítunk. Nyilvánvalóan több diplomácia lesz, nagyobb lesz a diplomácia hangsúlya, a hagyományos diplomácia fókuszja, és ezen belül az várható, hogy több multilateralizmus lesz az új adminisztráció homlokterében. Azok az emberek, akiket eddig megnevezett a kül- és biztonságpolitikai csapatból, azok a háttérüket, az eddigi tevékenységüket tekintve mind olyan személyiségek - beleértve az elnököt vagy a leendő elnököt is egyébként -, akik a hagyományos multilaterális diplomáciában hisznek, és ezért az várható, hogy a Trump-adminisztráció alatt tett bizonyos lépéseket is revideálni fognak, ilyen értelemben elképzelhető, hogy bizonyos nemzetközi szervezetekhez, fórumokhoz az Egyesült Államok ismét csatlakozni fog, vissza fog lépni.

Várhatóan kevesebb egyoldalú lépés és több ideológiai alapú nyomásgyakorlás, illetve az ideológiának a központi elemként való feltüntetése és talán valamivel kevesebb geopolitika lesz, de ezt igazából ma még egész pontosan nem láthatjuk. Arra számítok, hogy a liberális értékek és célok fognak előtérbe kerülni, ilyen értelemben a migráció, az abortusz, az étellel kapcsolatos álláspontok, a család-, illetve a genderügyek várhatóan másfajta és nagyobb hangsúlyt fognak kapni az új adminisztráció alatt. És mindezt tetézi még egy horizontális elem, több demokráciaexport valószínűsíthető, tehát az várható, ami a korábbi demokrata kormányok alatt volt tapasztalható: a demokráciának a külvilágra, a partnerekre való kivetítése és az ezzel kapcsolatos elvárások határozottabb megfogalmazása. Így az emberi jogok és a jogállamiság területén, azt gondolom, a kétoldalú kapcsolatokban ez ismét egy fontos tényezővé fog válni, és abban az esetben, amikor az amerikai érdekek nem érvényesülnek kellőképpen, ahogy azt korábban láttuk, nem zárható ki az, hogy a jogállamisági nyomásgyakorlás is része lesz az eszköztárnak.

Emellett ezt, azt gondolom, egyöntetűen támogatni fogja az amerikai mainstream sajtó, tehát lesz egy erős támogatottsága (*Dr. Gurmai Zita megérkezik az ülésre.*) - jó napot kívánok! - a kormány vagy az adminisztráció ez irányú fellépésének. Az viszont kérdéses, hogy ezt hogy lehet majd összeegyeztetni a stratégiai partnerekkel fenntartott kétoldalú kapcsolatokkal, tehát ha mondjuk Törökországot, Egyiptomot vagy akár a Fülöp-szigeteket veszem, nagyon kíváncsian várjuk, hogy ezek az elemek milyenfajta egyensúlyt fognak képezni.

A második pont az egyes relációknak, illetve kérdésköröknek a várható megítélése és kezelése. Előrevennem az izraeli-palesztin konfliktust, ahol láthatóan a Trump-adminisztrációnak az egyik legfontosabb pozitív örökségével állunk szemben. Megindult egy arab-izraeli megbékélési folyamat, több megállapodás született, és ha minden igaz, további megállapodások várhatóak Izrael és az arab partnerek között, illetve létrejött egy olyan béketerv, amely a korábbi elképzelésekkel szakított, és egy újfajta megközelítést alkalmaz. Afelől kérdőjelek vannak, hogy ez az úgynevezett Kushner-terv vagy békevíziós terv mennyiben kerül folytatásra az új adminisztráció által, de azt gondolom, hogy fő vonalakban olyan nagyon nagy mozgástér nincsen, hiszen a korábbi elképzelések nem annyira működtek. Várható az, hogy az Európai Unióval szorosabb együttműködés alakul ki a kérdésben, és az Egyesült Államok ismét az EU-val együtt próbál majd ezekben az ügyekben fellépni. És azt gondolom, hogy az olyan eredményeket, mint például a nagykövetség átköltöztetése Jeruzsálembe, ezeket az új adminisztráció is támogatni fogja, meg fogja tartani.

A tágabb Közel-Kelet kapcsán fontos megemlíteni azt, hogy Trump elnök kvázi békeelnökként, nem háborúzó elnökként vonul be a történelembe, nem indított új katonai fellépést a hivatali ideje alatt, és most az egy nyitott kérdés, hogy azokat a kivonásokat, amelyek tervbe vannak véve akár Afganisztánban, akár Szíriában, Irakban, hogyan lehet megvalósítani úgy, hogy az adott országoknak a belső egyensúlya

ne boruljon fel. Egy nagyon komoly transzatlanti egyeztetésre számítunk ebben a kérdésben, hiszen az Egyesült Államok nélkül például Afganisztánban nagyon nehéz a többi szövetségesnek fenntartani a stabilitást.

Arra számítunk, hogy a terrorizmus elleni fellépés folytatódik vagy akár erősödik is, és volt a kampány során néhány olyan ígéret, bejelentés, amelynek a kifizetését kíváncsian várjuk, például a szaúdi fegyvereladások felfüggesztése - erről beszélt a kampány során Joe Biden -, illetve Iránnal kapcsolatban az a bizonyos JCPOA megállapodás, amely a nukleáris fegyverek fejlesztéséről, illetve azok korlátozásáról szólt, hogy ezzel kapcsolatban visszatérnek-e a tárgyalóasztalhoz vagy akár a megállapodáshoz. Ezek nyitott kérdések voltak, máig azok, de ígéretet elhangzottak ezekkel kapcsolatban.

Arra számítunk, hogy az Európai Unióval a közös pontok keresése fog megindulni a közeljövőben, hiszen van egy ideológiai rokonszenv az EU-s vonalvezetéssel, de itt is az amerikai érdekek elsődlegessége lesz a legfontosabb szempont, tehát arra azért nem kell számítani, hogy minden kérdésben egyetértés alakulna ki az Unióval. A Biden-kampány során, illetve a különböző think tankekben szervezett megbeszélések során a Biden-csapatnak a tagjai sokszor utaltak arra, hogy az Európai Unióval meg akarják erősíteni az együttműködést, és közösen akarnak fellépni számos kérdésben. Ehhez képest egy lakmuszteszt lesz az, hogy a kereskedelmi vitákban milyen pozíciót vesz fel az új adminisztráció, és ennek nyilván meghatározó továbbgyűrűző hatása van egyéb kérdésekre is a transzatlanti viszonyrendszerben.

Várhatóan folytatódik az a politika, amely Közép-Európában az orosz és a kínai befolyást igyekszik visszaszorítani vagy megállítani. Azt gondolom, hogy ilyen téren kétpárti egyetértés van az Egyesült Államokban, tehát arra számítunk, hogy egy új adminisztráció is hasonló megközelítést fog alkalmazni. És folytatódnak a geopolitikai projektek, ilyen értelemben a Három Tenger Kezdeményezés egy fontos zászlóshajó, ez Közép- és Kelet-Európában támogatja a közlekedési infrastruktúra, az energiainfrastruktúra, illetve az IT-szektor fejlesztését, azokat a hiányozó beruházásokat, amelyek még a szovjet befolyásból maradt hagyaték eredményeként máig hiányoznak ebben a térségben, és az európai uniós tagság sem hozta meg 16 év alatt azt, hogy ezek megvalósulhassanak. Ugyanígy a keleti energiafüggőség csökkentését, korlátozását is folytatni fogja kitűzött politikai célként az új adminisztráció, illetve a védelmi költségvetések növelésének a forszírozását, ami több elnöki cikluson átívelő amerikai külpolitikai törekvésnek tekinthető. És lesznek közös megközelítések, amelyek egyrészt a Balkánt érintik - azt gondolom, ott egy szorosabb EU, európai országok és Egyesült Államok együttműködésre lehet számítani, illetve várható az, hogy Belarusz, Ukrajna és egyéb, a keleti térséghez, a keleti partnerségi térséghez kötődő országokkal is jobban fogja keresni az Egyesült Államok az EU-val közös pontokat, de természetesen megtartva a saját vezető szerepét.

A harmadik pont - ez a záró rész - a magyar-amerikai kapcsolatok kilátásai. Azt gondolom, hogy egyelőre bizonyos dolgokat nehéz modellezni, ahogy az elején is jeleztem. A Trump-adminisztrációval a magyar kormányhoz volt egy nagyon sikeresen felépített, pozitív együttműködése, számos ideológiaiérték-alapú közös pont volt, amelyeket meg is tudtunk együtt fogalmazni. Eközben az előző elnöki ciklus alatt vagy kongresszusi ciklus alatt demokrata oldalról mindvégig érezhető volt egyfajta távolságtartás, sőt gyakran aktív, akár az országimázst romboló fellépés is, azt tehát ki kell mondani, hogy a korábbi időszakban ez volt a tapasztalat. Az a kérdés, hogy egy új adminisztrációval, kormányzati pozícióban ez megmarad-e így, vagy megváltozik, és hogy a szuverén államok kölcsönös tiszteleten alapuló a pragmatizmuson nyugvó kapcsolatait tudjuk-e fejleszteni a jövőben. A magunk részéről mi mindenképp nyitottak vagyunk erre, Szijjártó Péter is nyilatkozott erről, minden külföldi

kormányval a kapcsolatok építésére törekszünk, természetesen a kölcsönös tiszteleten alapulva, és bízunk abban, hogy bizonyos washingtoni lobbicsoportok, illetve a nemzetközi sajtó nem fog olyan problémákat gerjeszteni, amelyeket egyébként diplomáciai úton, a párbeszéd útján szükséges egyeztetni és rendezni.

Egy sor olyan közös terület van, ahol az érdekek nagyon hasonlóak, az álláspontok nagyon hasonlóak lesznek, és még közelíthetők is. Itt csak felsorolás szinten mondanék egy pár dolog: egy erős Közép-Európa, azt gondolom, egy Biden-adminisztrációnak is mindenképp érdeke, ez akár politikai, akár gazdasági, akár biztonsági területen is megfogalmazható közös érdekként. Ugyanígy a NATO egysége és az erős transzatlanti kapcsolat mind magyar, mind amerikai szempontból nagyon fontos szerintem. A következő terület a gazdaság, ezt nem is kell magyarázni, ez egyébként az egyes amerikai adminisztrációk politikai beállítottságától függetlenül az elmúlt évtizedekben töretlenül fejlődött - azt gondolom, hogy ez most is intakt marad bármilyen más jellegű felmerülő nyitott kérdéstől.

A védelmi együttműködés szintén közös érdek. Van egy védelmi megállapodásunk 2019-ből, ennek a továbbfejlesztése jelenleg is folyik, ez némi amerikai jelenléttel, fejlesztésekkel is jár Magyarországon, tehát ez mind a két oldalnak közös érdeke lesz a továbbiakban is. Ugyanígy a magyar műveleti hozzájárulás fenntartása a különböző békeműveletekben, itt csak Afganisztánt és a KFOR-jelenlétet emelném ki, az utóbbiban Magyarország már az egyik legkomolyabb hozzájáruló ország, illetve jövőre első ízben a misszió története során átvesszük a parancsnokságot is 12 hónapra - ezt az olaszoktól vesszük át -, ami egy nagyon komoly eredmény, tehát ez is közös érdek. Ugyanígy a tágabb nyugat-balkáni térség stabilitása, illetve a Belgrád-Pristina párbeszéd folytatása és sikerre vitele is közös érdek. És a védelmi költségvetésünk jelentősen növekszik, ami, azt gondolom, szintén egy pozitív elem a kapcsolatokban, ráadásul a beszerzések is a 20 százalékos fölényben vannak, ami a NATO-elvárás, illetve a NATO-ban közösen megfogalmazott célkitűzés, és most már amerikai beszerzésről is beszélhetünk, ami szintén egy fontos elem.

A terrorizmus elleni harc a következő, ez töretlenül mindkét országnak érdeke és mind a két ország a maga erejéhez mérten tevélegesen részt vesz ebben, és azt gondolom, hogy ez ugyanígy folytatódni fog a jövőben. Ugyanígy a HTK, a Három Tenger Kezdeményezés egy nagyon jó közös platform, amibe Magyarország már 20 millió eurót felajánlott, az Egyesült Államok is nagyon komoly pénzüsszeggel száll be, és ezzel, ahogy említettem, közép-európai infrastrukturális és energiaprojekteket, IT-projekteket lehet majd támogatni.

Fontos terület lesz, ami közös pont, az energiadiverzifikáció. Itt is vannak pozitív fejlemények: a krki LNG-terminál és egyéb projektjeink, ezekben szorosán együtt fogunk működni, illetve az éghajlatváltozás következményeinek a kezelése, ahol Magyarország az Európai Unióval együtt elég komoly vállalásokat tett, illetve készülni tenni, és az eddigi kijelentések alapján várható, hogy a Biden-adminisztráció is jobban visszafordul a klímapolitika felé, úgyhogy el tudom képzelni, hogy ezen a területen is lehetnek jó kezdeményezések.

Végül, de nem utolsó sorban megemlíteném az Izrael-politikánkat, illetve az antiszemitizmus elleni fellépést, amelyben, azt gondolom, Magyarország az elmúlt években példászerűen járt el, példászerű politikát folytatott, és ez erősen rezonált az előző adminisztráció alatt Washingtonban is. Azt gondolom, hogy ennek lehet egy nagyon jó folytatása a közeljövőben, amikor az új adminisztráció átveszi a vezetést.

Hogy megemlítek néhány olyan ügyet is, ahol várhatóan eltérő hangsúlyok és álláspontok lesznek, az egyik ilyen az Oroszországgal és a Kínával fenntartott kapcsolatok pragmatizmusának a mértéke, illetve az, hogy geopolitikailag milyen jellegű kétoldalú kapcsolatokat indokolt, illetve lehetséges kialakítani ezekkel az

országokkal. Itt nyilván van egy földrajzi szemléletbeli eltérés, Magyarország nem nagyhatalom, Magyarország Közép-Európában van, tehát szüksége van arra - egyébként ez a rendszerváltás óta végig így volt, minden kormánynak szüksége volt arra -, hogy kiegyensúlyozott, jó kapcsolatokat tartson fenn ezekkel az országokkal.

Egy másik kérdés a területen kívüli szankciók kérdése. Az Egyesült Államoknak számos területen vannak ilyen extra territoriális szankciói. Elképzelhetőek olyan helyzetek, amikor ez magyar érdekekkel ütközik, úgyhogy azt majd a jövő mutatja meg, hogy egy Biden-adminisztráció hogyan fog ezekhez a szankciós rezsimekhez hozzáállni.

Azt gondolom, hogy az ukrajnai magyar kisebbség kérdése és ennek összefüggése a NATO-ukrán együttműködéssel szintén egy olyan ügy, ahol legalábbis eddig kevesebb megértést tapasztaltunk amerikai oldalról, és általában a kisebbségek, nemzeti kisebbségek kérdése nem igazán jelenik meg a Biden-csapat külpolitikai elképzelései között, holott úgy gondolom, hogy ez igenis egy nagyon-nagyon fontos kérdés nemcsak az általános emberi jogi vonzatai miatt, hanem az egyéb biztonságpolitikai és stabilitási szempontok miatt is. Ilyen értelemben tehát az a magyar kormánynak is egy missziója lesz, hogy megértesse az új adminisztráció képviselőivel, hogy ez igenis nem egy kétoldalú kérdés - látjuk, hogy tegnap mi történt Kárpátalján -, hanem ez egy tágabb kérdés, amely az egész euroatlanti térségnek a biztonságával is összefügg.

Ilyen nézeteltérésekre okot adható témaként említeném még meg a migráció kérdését. Itt volt már egy bejelentés Joe Biden részéről, hogy 11 millió státusz nélküli személyt szeretne állampolgárrá tenni, ami mutatja a jelentős elmozdulást a Trump-adminisztráció vonalához képest, úgyhogy kíváncsian várjuk, hogy ezen a területen mit fogalmaznak meg konkrét további lépésként. És a demokráciaértelmezés, a szuverenitás, a jogállamiság kérdése kapcsán - amire már utaltam a mondandóm elején - is elképzelhető, hogy lesznek nézeteltérések, hiszen az, hogy milyen jelzőt teszünk a „demokrácia” szó elé, ugye erről eltérő nézetek vannak, egyáltalán hogy szükséges-e jelzős szerkezetet alkotni a „demokrácia” szóval, és azt gondolom, hogy megint csak kivetítve a korábbi megnyilvánulásokat valószínűsíthető, hogy ilyen kérdésekről is több szó lesz a kétoldalú kapcsolatainkban.

Zárásképpen még egyszer hangsúlyozom, hogy a magyar kormány részéről nagyon nyitottan állunk a kapcsolatok fejlesztése elé. Számtalan közös érdek van, amelyekről beszéltem is, és az az érdekünk, hogy ez a kapcsolat az új adminisztráció alatt is a maga teljességében fejlődhessen tovább. Köszönöm szépen, én ezzel befejezem, és ha lesz kérdés felém, akkor arra igyekszem válaszolni.

ELNÖK: Köszönjük, államtitkár úr. Ugrósdy Mártoné a szó.

Ugrósdy Márton tájékoztatója

UGRÓSDY MÁRTON igazgató (Külügyi és Külgazdasági Intézet): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönjük szépen a meghívást. Hasonló felfogásban, talán egy kicsit más struktúrában beszélnék ezekről a kérdésekről, és azzal kezdeném, hogy a Biden-adminisztráció részéről mindenképpen egy sokkal inkább multilaterális szemléletű és megközelítésű külpolitikával számolunk, ami elsősorban a feladott vagy feladóban lévő nemzetközi szervezetekben és megállapodásokban lévő tagságnak a helyreállítását jelenti; ugyanakkor szerintem mindenképpen alá kell itt húzni, hogy ezekben a szervezetekben az Egyesült Államok relatív súlya az utóbbi négy évben is jelentősen csökkent, nemcsak azért, mert Donald Trump olyan külpolitikát folytatott, mint amelyet, hanem azért, mert például az Egyesült Államok világgazdaságban betöltött súlya is csökkent az elmúlt négy évben például Ázsia felemelkedésével együtt, tehát ha mondjuk az Egyesült Államok vissza is tér a párizsi klímamegállapodásba,

nem abban a pozícióban fogja ezt megtenni, mint négy évvel ezelőtt, Trump elnök hivatalba lépésekor tette volna, illetve ez nyilván igaz más megállapodásokra is.

Nagyon érdekes lesz látni, úgy gondolom, ezekben a multilaterális szervezetekben, például az Egészségügyi Világszervezetben, amit az államtitkár úr is említett, hogy az az idő, amely eltelt az utóbbi néhány évben, hogyan befolyásolta az Egyesült Államok és hogyan befolyásolta például Kína pozícióját, amikor arról beszélünk, hogy ezeknek a szervezeteknek az irányítása hogyan fog zajlani. És legalább ennyire fontos kérdés az, hogy ezeknek a nemzetközi szervezeteknek a finanszírozásában az Egyesült Államok hogyan kíván részt venni, hiszen például a 2010-es évek elején láthattuk azt, hogy az UNESCO-t majdnem sikerült összedöntenie az Egyesült Államoknak, amikor úgy döntöttek, hogy a palesztin hatóság elismerése miatt nem fogják folyósítani az amerikai tagdíjat. Ez talán '11-ben vagy '12-ben volt, és ettől nagyjából megbénult az UNESCO működése, amelyet azért, úgy gondolom, nagyon nehéz mondjuk államok iránti részrehajlással vagy egyéb politikai állásfoglalással vádolni.

Úgyhogy a multilaterális dimenziót összefoglalva én úgy látom, hogy jobb hangulatban zajlanak majd talán az egyeztetések, az Egyesült Államok vissza fog ülni az asztal mellé, ugyanakkor kérdés az, hogy a lényegen fog-e ez változtatni, tehát az amerikai gazdasági érdek, amely a mostani, egyébként erodálódott pozícióinak a megőrzését és a riválisoknak a kordában tartását célozná, ami nyilván kisugárzik a politikai dimenzióra is, ezekben a szervezetekben hogyan fog megjelenni. Nem gondolnám azt, hogy pusztán azért, mert Joe Biden lesz az Egyesült Államok elnöke, mondjuk az amerikai-kínai rivalizálás az ENSZ különféle szakosított szervezeteiben hirtelen megszűnne; valószínűleg folytatódni fog, csak más hangnemben.

Ez átvezet az amerikai-európai kapcsolatokról is, ahol - az államtitkár úrral egyetértve - mi is alapvetően a progresszív napirendnek az érvényesítésére és hangsúlyozására számítunk majd. Nyilván fel fognak merülni jogállamisági kérdések, nyilván fel fognak merülni olyan progresszív kérdések, mint például a szexuális kisebbségek jogai, ugyanakkor számomra egy rendkívül érdekes kérdés lesz az, hogy a különféle etnikai, vallási, nemzetiségi hovatartozásuk miatt különféle retorziókat elszenvedő csoportokért vajon az Egyesült Államok fog-e úgy szót emelni, mint például a Kínában élő újgúr kisebbség ügyében teszi. Látszik az, hogy itt azért vannak olyan párhuzamok akár a határon túli magyar közösségek kapcsán is, amelyek azt mutatják, hogy az Egyesült Államok azért meglehetősen szelektíven alkalmazza ezeket az értékeket, és elsősorban a saját külpolitikai érdekei szolgálatába állítja az ezzel kapcsolatos döntéseit és lépéseit, mintsem egyfajta univerzális értékeket próbálna megőrizni világszinten, annak ellenére, hogy azért ezeket a lépéseket igyekeznek az univerzalizmus ruhájába felöltöztetni, hogy így mondjam.

Itt, én úgy gondolom, az Egyesült Államok egy jelentős hitelességi deficittel fog küzdeni a következő években. Láthattuk azt, hogy Donald Trump elnöksége, függetlenül attól, hogy személyesen mit gondolunk róla, azért alapvetően az amerikai morális fölény - hadd nevezem így! - eróziójával járt az utóbbi időben, és ezt a választás, amit láthattunk és az azt követő különféle rendkívül érdekes eljárások, úgy gondolom, hogy nem túl sikeresen próbálták meg visszaállítani. Az Egyesült Államoknak a globális megítélése tehát alapvetően megváltozott akár csak az idei évben is, hogyha megnézzük azt, ahogy a koronavírus-válságot kezelték, az abból eredő gazdasági válság milyen hatással volt az Egyesült Államok megítélésére, ha megnézzük azokat az erőszakos cselekményeket, amelyek a nyáron történtek, vagy akár a választási eljárásnak a mikéntjét, azért elég nehéz mostanában azzal érvelni, hogy az Egyesült Államok a legtökéletesebb demokrácia a világon, amit mindenki másnak le kellene másolnia. És azért ha megnézzük az amerikai érdekérvényesítést külföldön, abból az

látszik, hogy az a mítosz, hogy az Egyesült Államok Isten kiválasztott országa, amely mutatja az utat az összes demokráciának, Donald Trumptól függetlenül is megkopott az utóbbi időben, és éppen ezért az ilyen típusú amerikai érdekérvényesítés, úgy gondolom, sokkal nehezebb lesz majd a Biden-elnökség alatt is, mint korábban lett volna.

Áttérve az amerikai-európai kapcsolatokra úgy gondolom, hogy két olyan alapvető dilemma van, amelyet nem sikerült kezelni a Trump-adminisztrációnak, és én személy szerint nem látom azt sem, hogy a Biden-adminisztráció hogyan tudná kezelni. Az első az európai stratégiai autonómiának a kérdése, mégpedig az, hogy Európa képes legyen-e arra, hogy önálló külpolitikát, önálló védelempolitikát és akár globális szintű erőketvitést folytasson. Nyilván ennek a fizikai feltételei az Egyesült Királyság kiválásával alapvetően megváltoznak, de hogyha figyeljük például Macron elnök nyilatkozatait, látszik az, hogy az ambíció továbbra is jelen van.

Az amerikai oldalról itt az láthattuk az utóbbi években, hogy egyrészt elvárás volt az európai szövetségesekkel szemben, hogy többet költsenek a védelemre, új képességeket alakítsanak ki, ami alapvetően a NATO-nak a rendszerébe illeszkedik, ugyanakkor minthogyha az Egyesült Államok nem örült volna annyira annak, hogy Európa ezt a katonai erőt, amely részben a NATO-elvárásoknak megfelelően épült ki, a saját céljaira használja fel az Egyesült Államoktól függetlenül. Én úgy látom, hogy ez a dilemma továbbra sem megoldott, és kíváncsian várom, hogy az új amerikai adminisztráció miként viszonyul ehhez a kérdéshez. Úgy gondolom, hogy ez az amerikai-európai kapcsolatokat is jelentősen befolyásolni fogja.

A másik ugyanilyen dilemma, amely megoldatlan a mai napig, és valószínűleg az is marad a következő négy évben, az az, hogy az Egyesült Államok a gazdaság területén partnerként vagy riválisként kezeli-e Európát, hiszen azt látjuk, hogy az amerikai álláshelyeknek a védelme - legyen szó az autóiparról, a repülőgépgyártásról, a high-tech szektorokról - azért alapvetően az európai konkurenciának is ki van téve, tehát az, hogy bizonyos német autógyártók termékeire az amerikaiak védővámokat vessenek ki, az elsősorban nemcsak pártpolitikai kérdés, hanem valóban álláshelyekről szól olyan államokban, amelyek most is, a mostani elnökválasztás során is eldöntötték a választást. Itt tehát pusztán az, hogy van egy ideológia jellegű szimpátia az Európai Unió vezetői és az Egyesült Államok következő vezetői között, nem biztos, hogy elég arra, hogy ezeket a gazdasági érdekkellentéteket feloldják, és én nagyon kíváncsi leszek arra, hogy az úgynevezett kereskedelmi háború Európa és az Egyesült Államok között hogyan alakul, illetve hogy megpróbálja-e az Egyesült Államok a saját érdekeit például egy új szabadkereskedelmi megállapodás keretein belül rákényszeríteni az Európai Unióra. Nem véletlen az sem, hogy a TTIP-tárgyalások már azelőtt megfeneklettek, mielőtt Donald Trump felmondta volna az ebben való amerikai részvételt, ennek az okait én továbbra sem látom megoldottnak. *(Bartos Mónika megérkezik az ülésre.)*

Az államtitkár úr a NATO-t említette, úgyhogy erről nem beszélnék még egyszer.

Kelet-Európa kapcsán, úgy gondolom, nagyrészt egyetértünk. Én úgy látom, hogy a Három Tenger Kezdeményezés lesz az egyik olyan - próbálom jól mondani magyarul - totem vagy bálvány, amit az Egyesült Államok majd mindenképpen annak a lemerésére fog használni a közép-európai térségben, hogy ki az, aki vele tart, és ki az, aki ezzel szemben óvatosabb. Láthatjuk azt, hogy Magyarország már anyagi felajánlást is tett ezen a téren. Itt ugye a fő problémát valószínűleg az fogja jelenteni, hogy a Három Tenger Kezdeményezés befektetési alapja egy magánbefektetési alapként fog létrejönni a jelenlegi tervek szerint, tehát kérdéses az, hogy az amerikai kormány ezt a politikai céljaira hogyan fogja tudni majd felhasználni. Emellett én úgy gondolom, hogy Magyarország érdeke az, hogy a „Három Tenger” együttműködésben részt vegyen, hiszen olyan infrastrukturális összekötéseknek a megvalósítása és finanszírozása

valósítható meg ebből, amire valóban harminc éve, illetve még régebb óta szükség van, és az Európai Unió bizonyos okok miatt erre nem szándékozott a korábbiakban anyagi erőforrásokat biztosítani.

Az Európával kapcsolatos dilemmák egy jelentős része Németországra is igaz. Számomra az még tisztázatlan, hogy az Európai Unió mint szervezet hogyan tud az Egyesült Államok partnere lenni a közeljövőben. Tehát lehet, hogy lesz egy telefonszám, amelyet fel lehet majd hívni, amikor Európával akar beszélni az amerikai külügyminiszter, de hogy mi az, amit ennek a telefonszámnak a másik végén meg tud majd ígérni akár a Bizottságnak az elnöke, akár a kül- és biztonságpolitikai főképviselő, az, úgy gondolom, továbbra is elsősorban a tagállamokon fog múlni, a kérdést tehát inkább úgy kell majd feltenni, hogy érdemes-e Európával telefonálni. Itt alapvetően nekünk van házi feladatunk.

Az utolsó két pontban Oroszországról és Kínáról beszélnék röviden, hiszen mind a kettő jelentősen kihat az amerikai-európai kapcsolatokra is. Az államtitkár úr már beszélt a területen kívüli szankciókról. Én úgy látom, hogy itt van egy alapvető ellentmondás az amerikai és az európai gazdasági érdek között, hogyha a Kínával, illetve az Oroszországgal ápolt gazdasági kapcsolatokról van szó. Látjuk azt, hogy Európa keleti részén, amelybe most kivételesen Németországot is beleértene, eléggé nehéz kiváltani például az orosz szénhidrogén-szállítmányokat és az ellátást mind az olaj, mind pedig a földgáz tekintetében, noha történtek erre kísérletek, és Magyarország, úgy gondolom, nagyon komoly eredményeket ért el az utóbbi években az orosz gáztól való függetlenség megteremtése terén, ugyanakkor látjuk azt, hogy Németország már majdnem az Északi Áramlat 2. megépítésének a végén tart, és az Egyesült Államok tényleg a huszonharmadik órában próbálja meg megakadályozni ennek az összeköttetésnek a létrejöttét.

Európának mindenképpen az az érdeke, hogy Kínával és Oroszországgal kereskedni tudjon, hiszen ha megnézzük a külkereskedelmi adatokat, akkor az látszik, hogy az ezzel a két térséggel ápolt kereskedelmi kapcsolataink igen jelentősek, és mondjuk az orosz-európai kereskedelem jelentősen nagyobb az orosz-amerikai kereskedelemnél, tehát kicsit visszatetsző az, hogy az Egyesült Államok próbálja meg meggyőzni Európát arról, hogy ne kereskedjen Oroszországgal bizonyos áruszegmensekben, miközben az Egyesült Államoknak ebből nem származik semmiféle vesztesége, míg Európa nagyon komoly árat fizet azért például, hogy az Oroszországgal szembeni szankciókat továbbra is fenntartsák, amit Magyarország is támogatott egyébként, tehát ebben egyetértés van, ugyanakkor a gazdasági érdekek itt alapvetően eltérőek.

Kína kapcsán szerintem ugyanezt tudjuk elmondani, tehát az amerikaiak, én úgy gondolom, hogy alapvetően két fő okból próbálják meg Kínát kiszorítani az európai gazdaságból. Az egyik nyilván az, hogy meggátolják a kínai gazdaság fejlődését, azt, hogy a kínai cégek külföldi akvizíciókkal mondjuk magas szintű technológiához jussanak hozzá, illetve ezzel párhuzamosan érzékeny pozíciókat építsenek ki Európában például az infrastruktúra területén - látjuk azt, hogy kínai cégek máris jelentős számú európai kikötőben rendelkeznek részesedéssel. A másik oldalon pedig, és ezt az utóbbi időben az 5G kapcsán végzett kutatásaink hozták igazából a felszínre, hogy a megfizethető és versenyképes technológiának az elérhetetlenné tétele politikai okokból - bocsánat, ezt kicsit túlságosan is körülírtam talán - azt a célt is szolgálja, hogy Európa ne legyen annyira versenyképes a világban, hogy az az amerikai gazdasági érdeket sértse. Tehát hogyha Európa nem tud egyébként az amerikaiak által is elismert nagyon szofisztikált technológiájú 5G eszközöket vásárolni Kínából, akkor az európai gazdaság negyedikgenerációs ipari átmenete nyilvánvalóan lassabban fog végbemenni,

és ennek következtében az a típusú gazdasági rivalizálás, amit Európa és az Egyesült Államok között láttunk, esetleg az Egyesült Államok oldalára billenhet el.

Egy nagyon sokrétű kapcsolatot látunk tehát az amerikai-európai dimenzióban, és annak ellenére, hogy politikai elvárások vannak az Európai Unió tagállamaival szemben annak kapcsán, hogy milyen technológiákkal dolgozhatnak, honnan vásárolhatnak energiahordozókat vagy milyen országokkal kereskedhetnek, azt látjuk, hogy az amerikaiak ezt ugyan elvárják, de az ösztönzők hiányoznak. Ha megengedik, idéznék egy konferenciáról, amelyen jártam, és nem az enyém a gondolat: egy ismert nemzetközi elemző azt mondta, hogy az Egyesült Államok olyan, mint egy rossz maffiafőnök, aki elvárja a hűséget, de nem véd meg, ha baj van, és az embernek ez a benyomása alakulhat ki - még egyszer mondom, ezt nem én találtam ki, én csak idézem -, és hogyha megnézzük például azt, hogy nekünk nem lenne szabad Oroszországtól gázt vásárolnunk, jó, de akkor honnan vásároljuk meg, és mondjuk az amerikaiak nem tudnak megfelelő mennyiségű alternatívát versenyképes áron biztosítani, akkor azért az amerikai érvelés, úgy gondolom, időnként megbicsaklik, és világossá válik, hogy az európai érdek és az amerikai érdek nagyon sokszor nem ugyanaz. Köszönöm szépen, és a kérdésekre természetesen én is örömmel válaszolok.

ELNÖK: Köszönjük szépen, igazgató úr. És akkor megadom a szót dr. Magyarics Tamás egyetemi tanárnak, de mellette nagykövetnek is mondhatom. Parancsoljon, öné a szó.

Dr. Magyarics Tamás tájékoztatója

DR. MAGYARICS TAMÁS egyetemi oktató (ELTE), főmunkatárs (NKE Amerikai Tanulmányok Kutató Központja): Köszönöm szépen. Köszönöm szépen, elnök úr, a meghívást. Üdvözlöm a megjelent képviselő hölgyeket, urakat és a vendégeket! Az előttem szólók többes szám első személyben beszéltek, én magamat képviselem, illetve próbálom az ELTE-t, ilyen felelőtlen értelmiségiként fogok hozzászólni a dolgokhoz. A kérés az volt, hogy mivel az államtitkár úr és az igazgató úr nyilvánvalóan kimerítően fog beszélni a külpolitikáról, én inkább a belpolitikai helyzetet próbáljam áttekinteni, hogy Joe Bidennek milyen háttere lesz, milyen háttere van.

A kiinduló tézisem az, hogy meglehetősen nehéz helyzetben van, és a jelenlegi helyzet azt mutatja, hogy nem lesz egy erős elnök, tehát az amerikai belpolitikai megosztottság feltehetően nagyon nagy mértékben fékezni fogja a külpolitikai aktivitást is, illetve - majd egyes szakpolitikákra ki tudok térni - a Demokrata Párton belül az úgynevezett centristák és a progresszívek több kérdésben is eltérő álláspontot foglalnak el, így többek között a szabadkereskedelem kérdésében, az Egyesült Államoknak a fegyverhasználata, illetve az erőszak használata nemzetközi kérdésekben, tehát a párton belül is meglehetősen sok ellentét van.

Nem akarok túl sok számot mondani, azt hiszem, hogy ez unfair lenne a hallgatóság szempontjából, mindenesetre azt szeretném hangsúlyozni, hogy Joe Biden nem kapott úgynevezett felhatalmazást, tehát hogyha a számok mögé nézünk, akkor Joe Biden az amerikai megyék közül mindössze 17 százalékban győzött - 17 százalékban győzött! -, ami azt jelenti, hogy 83 százalékban Donald Trump győzött, ami kicsit meglepő első pillantásra, de hogyha tudjuk azt, hogy ez a 17 százalék a nagyobb populációknál van, akkor rögtön látjuk azt, hogy az Egyesült Államokban ez a fajta megosztottság miért jelentkezett. Joe Biden Obamához képest is rosszul szerepelt, 524 megyében nyert, szemben Obama 873 megyéjével 2008-ban, tehát a demokratáknak úgymond a támogatottsága erodálódott bizonyos szempontból, és erodálódott abból a szempontból is 2018-hoz képest, hogy akkor a demokraták a képviselőházban - most a

szövetségi képviselőházzal beszélek - elég jelentős fölényre tettek szert, most viszont ez csökkent, és az összes 27 olyan képviselői hely mindegyike kapcsán, amely bizonytalan volt, a republikánusok nyertek. Itt tehát a számok mögött azt látjuk, hogy a trumpizmus népszerű maradt Trump nélkül, és hogyha megengednek nekem még egy kulcsfontosságú választói csoportot, akkor a külvárosi, elővárosi, alvóvárosi fehér nőknél Trump vesztett, a republikánusok nyertek. Egyértelműen látszik tehát az, hogy az amerikaiak egyrészt megosztották – spear the tickets tehát megosztották - a szavazataikat, másodszer pedig az, hogy a demokraták eléggé jelentős mértékben veszítettek olyan helyeken, amelyeket elvileg nyerniük kellett volna.

2020 a népszámlálásnak az éve, és megkérdezhetik, hogy most miért beszélek a népszámlálásról. Azért érdekes ez, mert jövőre újra fogják osztani a kongresszusi választókerületeket. A kongresszusi választókerületeknél 188 esetben a republikánusok kizárólagos ellenőrzése alá került ez az újraelosztás, ami azt jelenti, hogy húsz államban a kormányzó és a képviselő, illetve a szenátus is republikánus kézben van, a demokraták mindössze 73 ilyen körzettel rendelkeznek, 167 pedig olyan, hogy vagy semleges bizottság van, vagy pedig kétpárti bizottság jelöli ki a határokat. Magyarul a gerrymandering jelentős mértékben befolyásolhatja már 2022-ben a félidős választásokat, nem is szólva arról, hogy 2024-ben mi fog történni. Egy példát mondok: az újraelosztásnál Texas feltehetően hárommal több képviselői helyet fog kapni, és olyan államok fognak veszteni, amelyek eddig meglehetősen egyértelműen és erősen demokrata bázisok voltak.

Végül pedig egy másik tényre hívnám fel a figyelmet: az elmúlt négy évben Donald Trump összesen több mint kétszáz szövetségi bírót tudott kinevezni a kerületi és a fellebbviteli bíróságokba, és három legfelsőbb bírót, ami azt jelenti, hogy a bíróságok is eléggé komoly ellensúlyt jelenthetnek majd a kormányzattal szemben. És természetesen január 5-én ott van a georgiai szenátusválasztás, ami két helyet jelent jelen pillanatban, úgy tűnik, hogy a szenátoroknál a republikánusok megtartják a fölényüket.

A megosztottság, illetve polarizálódás tényei. Jelen pillanatban az amerikaiak, illetve a republikánus, illetve a demokrata szavazók 90 százaléka gondolta úgy, hogy a másikkal a győzelme tartós károkat fog okozni az Egyesült Államoknak. A republikánusok szocializmust láttak egy Joe Biden-győzelemben, a demokraták pedig a demokrácia végét. A demokraták és a republikánusok 80 százaléka nem tud megegyezni az alapvető amerikai értékekben, tehát hogyha egy kicsit általánosabban fogalmazok, akkor az Egyesült Államok társadalmát összetartó erők nagyon nagy mértékben meggyengültek, és itt néhány okot fel tudok sorolni, de nyilvánvalóan nem egy egyetemi óra van, az igazság az, hogy ott 90 perc jut nekem, hogy elmondjam, amit akarok, de itt, azt hiszem, zokon vennék, hogyha olyan hosszan beszélnék...

ELNÖK: Igen, ez nem fog menni. *(Derültség.)*

DR. MAGYARICS TAMÁS egyetemi oktató (ELTE), főmunkatárs (NKE Amerikai Tanulmányok Kutató Központja): Igen, úgyhogy kikapcsolnák a mikrofonomat, azt hiszem, egy idő múlva. Akkor tehát csak slágvortokban a következők a tényezők. Az első, hogy a multietnikus társadalomban kódolva van bizonyos mértékben a fragmentáció, az olvasztótégely helyett most már salátástál-identitáspolitikát van, a közösen vallott értékek gyakorlatilag a 80-as évek óta már eltűnőben vannak, csak gondoljunk arra, hogy az 1619-es projekt már 1619-re teszi az Amerikai Egyesült Államok születését, és nem július 4-ére, ugyanis akkor került Virginiába az első harminc-negyven fekete rabszolga.

A második pont a média. A média rendkívül pártos lett, gyakorlatilag csak saját közönségnek írnak, és érdekes módon a közösségi média erősíti ezt a tendenciát, ami az általános vélemény szerint elősegíti, hogy az egyén a saját értékeit valló közösséggel együtt van, tehát amit bonding social capitalnek neveznek, és nem bridging social capitalnek, tehát megszűnnek azok a terek és azok a fórumok, ahol egymástól eltérő nézeteket valló emberek találkoznak egyre sűrűbben, helyette megerősítést nyernek általában a Twitteren, a Facebookon és mindenben keresztül, a chatbookokon meg a chatfórumokon belül, mert hát a saját értékeket vallókkal vannak egy helyen.

A gazdaságban a jövedelemszakadék eléggé jelentős, a közép- és az alsóközéposztály vagy lecsúszik, vagy pedig stagnál a jövedelme, a munkásosztály pedig a globalizációnak a terheit nyögi. Erre tapintott jól rá 2016-ban Trump, és gyakorlatilag a munkahelyvédelem most Joe Bidennek is az egyik programja, többek között az, hogy megbüntetni az amerikai vállalatokat, amelyek külföldre viszik a munkahelyeket. Itt tehát az, hogy az amerikaiak visszatérnek ezekhez a szabadkereskedelmi megállapodásokhoz, kétséges, főleg úgy, hogy a demokrata szavazóbázisnak a nagytöbbsége antikapitalista, Bernie Sanders és companyról beszélek.

A politikában mindkét oldalon megerősödtek a szélsőségek, tehát az egyik oldalon elkezdődött ez a Tea Party, a másik oldalon, a progresszíveknél pedig Bernie Sanders, az AOC, a Squad és a többiek, ezt a választási rendszer elősegíti. A fent már említett gerrymandering miatt az amerikai választókerzeteknek a 80-85 százaléka bebetonozott republikánus vagy demokrata, ami azt jelenti, hogy a radikális jelöltek kerülnek egyáltalán szembe a másik jelölttel, ami a mérsékelteknek a hátrányára szolgál.

Az ideológiában, úgy tűnik nekem, a baloldal felé tart a Demokrata Párt - most csak a Demokrata Pártról beszélek, hiszen ez lesz majd a fő téma. Bidennek - hogyha Biden politikai pályafutásán keresztül nézzük, akkor - látszik a mérsékeltségből vagy a középúttasságból a baloldalra való tartása, az abortusz kérdésében Biden megváltoztatta a véleményét, a büntetőjog kérdésében megváltoztatta a véleményét, és nyilvánvalóan nagy nyomás fog nehezedni a progresszív szárny által arra, hogy a rendőrséggel kapcsolatban, a büntetőjoggal kapcsolatban jelentős változtatásokat hozzon.

Az etnikai kérdésben érdekes módon egy kicsit fordított tendencia figyelhető meg. Trump 2016 óta a duplájára növelte a támogatottságát az afrikai amerikaiak között. Jó, ez most mondjuk, jelen pillanatban 6-ról 12 százalék, viszont a férfiaknál 19 százalék, és hogyha 20 százalék körüli tudná a Republikánus Párt növelni a támogatottságát az afrikai amerikaiak között, akkor a Demokrata Párt több helyen nagy bajba kerülne. A hiszánok körében 33 százalékos és a nem... a fehérek között 26. Ez lényegében félig-meddig annak a sikerét jelzi, hogy a Republikánus Párt 2012 után egy úgynevezett autopsyt hajtott végre, hogy miért kapott ki Mitt Romney, és úgy gondolták, hogy nyitni kell a kisebbségek felé.

Túl van dimenzionálva a faji kérdés, a bevándorlás kérdése, az abortusz kérdése, a woke mozgalom, a cancel culture, a genderideológia, ezek mind politikai alapon túl vannak dimenzionálva, és tovább feszítik a két párt közötti ellentéteket.

Végül pedig a földrajz. Van ugye a kék meg a vörös Amerika, a két part nagyjából kék, közöttük a megyék - ezt Obamánál lehetett látni - gyakorlatilag vörösek, a nagyváros-vidék-kisváros ellentét, és ez azt jelenti, hogy a következőkben Bidennek bizonyos mértékben egyfajta gúzsba kötve kell táncolni, mert egyik oldalról a baloldal fogja nyomni, amely már nincs megelégedve a demokrata vezetéssel, a másik oldalról a republikánusok főleg a szenátusban, és nagy kérdés az, hogy egy ilyen helyzetben, a Covid, a gazdasági kérdések, ennyi megosztó kérdés mellett mennyi energia fog jutni a külpolitikára.

A befejező mondatom tehát az, hogy a fentiekkel mindössze azt szerettem volna illusztrálni, amit nem nagyon kell illusztrálni, hogy a bel- és a külpolitika rendkívüli mértékben összefonódik, és azt, hogy mit várhatunk Bidentől, illetve a külpolitikától, nagymértékben befolyásolja majd az, hogy a belpolitikában mennyire sikerül valamifajta egységet kialakítani, amivel kapcsolatban az igazság az, hogy személyesen bizonyos fenntartásaim vannak. Köszönöm szépen, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm.

Tisztelt Bizottság! Megnyitom a hozzászólások lehetőségét. *(Jelzésre:)* Gurmai Zita képviselő asszony!

Hozzászólások, kérdések

DR. GURMAI ZITA (MSZP): Nagyon szépen köszönöm. Először is az államtitkár úrnak szeretnék kérdést feltenni - elnézést, hogy egy kicsit késtem, mert Bartos Mónika képviselőtársammal együtt a latin-amerikaiak találkozóján voltam, csak igyekeztem hamarabb eljönni, elkéredzkedtem tőle, hogy itt lehessen. Tehát azt szeretném megkérdezni, államtitkár úr, hogy volt-e tanácskozás, egyeztetés uniós szinten a Biden-elnöki periódusra való felkészülésről. Talán valamit mondott a visegrádi négyek szintjén, de ha nem, akkor megköszönöm, hogyha ezt megerősíti, hogy ebben egyébként mi lenne a magyar álláspont, különös tekintettel arra, hogy a kormány mind miniszterelnöki, mind külügyminiszteri szinten nyilvánosan állást foglalt az egyik jelölt mellett, és végül is nem az a jelölt lett a győztes. Ettől függetlenül én természetesen fontosnak tartom azt, amit itt most megemlített, miszerint fontosnak tartja a jövőben a Biden-adminisztrációval gyakorlatilag a kölcsönös tiszteletet, nyilvánvaló, hogy ez mindenképpen alap kell hogy legyen. Illetve azt szeretném megkérdezni, hogy az általunk meghallgatott és egyébként általunk támogatott nagykövet mikortól kezdi meg a munkáját. Ez lenne akkor az államtitkár úrhoz a kérdés.

Nem tudom, kérdezhetek-e a két résztvevőtől is egyúttal, elnök úr. *(Az elnök bólint.)* Jó. Akkor a másik kérdés... Egyébként köszönöm, hogy ilyen nagyon professzionálisan felosztották, hogy mindenki más területet vett elő, tehát én azt gondolom, ez egy rendkívüli izgalmas időszak, amely egyébként...

ELNÖK: A mikrofonba szeretnénk kérni, képviselő asszony...

DR. GURMAI ZITA (MSZP): ...ez egy rendkívül izgalmas időszak...

ELNÖK: ..., ha lehet.

DR. GURMAI ZITA (MSZP): ...rendkívül izgalmas időszak, amiben most egyébként maga az egész világ van ezzel a koronavírus-járvánnyal kapcsolatosan... Most jobb? A koronavírus-járvánnyal...

ELNÖK: Ha közelebb húzza, annál jobb.

DR. GURMAI ZITA (MSZP): Nagyszerű! *(Közelebb húzza magához a mikrofont.)* Így most jó?

ELNÖK: Igen.

DR. GURMAI ZITA (MSZP): Betöltöm a rendelkezésemre álló teret, csak az a baj, hogy elég pocsék a hangom. Na, szóval mindenféleképpen az elmúlt évtizedekben

egyre erőteljesebben éltük meg globális és regionális szinteken a nagyhatalmak, az USA, Kína Oroszország, India, Törökország és Nagy-Britannia, Franciaország érdeklődéseit és összecsapásait. A trumpi időszak elsődlegesen erőteljesen arról szólt, hogy versenyszankció, a hagyományos és a hibrid módszerű összecsapások. Mit gondolnak, hogy mire számíthatunk a Biden-adminisztrációnál, marad-e ez a tendencia, vagy nagyobb szerepet kap az együttműködés, és azt is szeretném megkérdezni, hogy mire számíthatunk az amerikai-brit, illetve az amerikai-német együttműködésben.

Zárásképpen: az igazgató úr arról beszélt, hogy az USA nem akarja, hogy túlságosan is fejlődjön Európa - ennek azért szemtanúi vagyunk mi magunk is -, hogy ne jusson hozzá a kínai termékekhez, hogyha jól értettem, ezzel egy időben viszont ellensúlyozni akarják Kínát Európában. Ön szerint akkor az amerikaiak milyen módon próbálnak majd egy ilyen alternatívát mutatni Magyarországnak esetleg Kínával szemben, és úgy, hogy nem szeretnék gyakorlatilag túlfeljeszteni Európát; tehát van-e reális lehetőség, hogy az amerikaiak úgy tudják ellensúlyozni Kínát, hogy kevesebbet kínálnak, mint Kína? Ez egy jó bonyolult, de remélem, érhető kérdés volt.

Köszönöm szépen az elnök úr instrukcióját a mikrofon használatát illetően. Normál állapotban, hogyha nem vagyok így, bedugult orral, akkor azért jobban hallható vagyok, de mindenesetre köszönöm szépen a korrekt tájékoztatást.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Balla alelnök úr!

BALLA MIHÁLY (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a lehetőséget. Két külpolitikával kapcsolatos meg esetleg egy belpolitikai kérdés - nem tudom, hogy mennyire látunk erre még rá. Kezdeném a belpolitikával. Amikor Amerikát nézzük, azt is látni, hogy a társadalombiztosítási rendszerben azért olyan 30-35 millió ember nincs benne az Egyesült Államokban, és ugye most az egyik ígérete az volt a Biden-kormányának vagy Bidennek, hogy állampolgársághoz juttatja a 11 millió állampolgársággal nem rendelkező bevándorlót. Ez mennyire fogja növelni ezt a terhet? Hiszen az én olvasatomban ez azt jelenti, hogy tovább fog nőni azoknak a száma, akik nem fognak rendelkezni valamilyenfajta társadalombiztosítással, de ez egy olyan kérdés, amely talán mutathatja azt is, hogy mennyire sikerül az ígéreteket betartani. Tehát egyrészt, jó, adunk egy állampolgárságot, de ehhez mi fog tartozni? Mennyire lesz egyfajta létbiztonsága azoknak, akik állampolgársághoz fognak jutni?

A két külpolitikai kérdésem pedig a következő. Itt elhangzott az Északi Áramlat 2. Ez részben valahol jellemezheti az orosz relációt is az amerikai külpolitikában. Mire várhat Németország? Hiszen most azért a napokban elhangzott az, hogy nagyon-nagyon nem nézik jó szemmel, hogy lassan-lassan befejeződik az Északi Áramlat 2., ugye az elsősorban Németország számára fontos alternatív szállítási mód vagy Oroszország irányából földgázszállítási mód és irány. Mit tudnak tenni Németországgal szemben? Tehát melyek azok az eszközök, amelyekkel talán befolyásolhatják? Bár kicsi esélyt látok arra, hogy befolyásolnák ennek az építkezésnek vagy fejlesztésnek a befejezését.

A másik kérdés pedig az - ugye egy hónap van vissza a brexitig -, hogy mennyit változhat vagy mennyiben erősödhet az Egyesült Államok és Nagy-Britannia kapcsolata a következő időszakban. Eddig is erős volt, különösen a biztonságpolitika terén, de történhet-e változás akár a kereskedelemben, a gazdasági kérdésekben a már nem európai uniós Nagy-Britannia és az Egyesült Államok között? Ez lenne a három kérdésem. Köszönöm.

ELNÖK: Vannak-e további kérdések? *(Senki nem jelentkezik.)* Néhány gondolatot engedjenek meg akkor a részemről!

Először is mind a hármójuknak az előterjesztésével kapcsolatban azt szeretném hangsúlyozni, hogy nagyon kevés olyan megállapítás hangzott el, amellyel vitatkoznék, tehát azt gondolom, hogy nagyon jól összefoglalták a helyzetet - lehet, hogy rosszul választottuk ki az előterjesztőinket ebből a szempontból. *(Derűltség.)* -, tehát eléggé egymáshoz kapcsolódó, egymás gondolatmenetét kiegészítő megállapításokat hallhattunk. Ezt szeretném megköszönni mind a hármójuknak.

Röviden azt szeretném érinteni, hogy az Egyesült Államok mozgása merre megy, másrészt azt, hogy a világrendben milyen átrendeződésnek vagyunk a tanúi, és végül a magyar-amerikai kapcsolatokra vonatkozóan szeretnék néhány következtetést levonni. *(Mesterházy Attila távozik az ülésről.)*

Úgy vélem, hogy helyes az az elemzés, hogy a trumpizmussal - amely az elmúlt négy esztendőnek a meghatározó rendszere volt - hosszú távon érdemes számolni, és a trumpizmus alapvetően nem pusztán az excentrikus elnöknek a személyiségjegyei alapján írható le, hanem van egy jól körülhatárolható megközelítésmód, ami ezt a trumpizmust jellemzi: ebben nagyon fontos összetevő az, hogy egy erős gazdasági, amerikai önérdék jelent meg, ez az America First, hangsúlyosan jelent meg benne a politikai konzervativizmus, tehát a konzervatív alapértékeknek a társadalompolitikában történő megjelenítése, a külpolitikájában pedig egy feltűnő visszafogottság, amit az államtitkár úr is kifejtett. És ahogy a választási eredményeket értékeljük, látható, hogy noha Trump vesztett, de a trumpizmus mégis nyert, és ennek a trumpizmusnak köszönhetően a Republikánus Pártnak is erősödött a pozíciója, tehát a párt mindenféleképpen erősödött, és kivetíthető, hogy itt az elkövetkezendő időszakban ez a folyamat erősödni fog.

Ugyanakkor az is egy izgalmas kérdés, hogy a Demokrata Pártban milyen folyamatok fognak lezajlani. Ugye egy centrista jelölt volt Biden, és ezzel a centrista jelölttel sikerült győzniük, tehát ilyen értelemben egy nagyon jó kampánystratégiát választottak, hagyták, hogy Trump veszítsen, végső soron ez volt a legfontosabb eleme a kampánystratégiának, ugyanakkor hogy milyen hatása lesz a Demokrata Pártra az elkövetkezendő időszaknak, azt most nagyon nehéz megmondani, hogy a centrista bideni irányvonal fog domináns maradni a Demokrata Párton belül, vagy pedig esetleg egy olyan hatás alá kerül a párt, hogy egyre inkább radikalizálódik, és ugye erre utaló jelek is vannak, ahogy hallhattuk itt Magyarics Tamás elemzését, már Bidennek a mozgásán belül is érzékelhető ez, és valószínű, hogy egy nagyon erős alkupozícióban lesz a radikális szárny. Én úgy vélem, hogy összességében ezt a dilemmát, hogy merre megy a Demokrata Párt, egyelőre nehezen fogjuk tudni megválaszolni, de az amerikai politikai képletben egy fontos átrendeződés tapasztalható ezekben az években; hosszú távú kihatása lehet, könnyen lehet, hogy ez a fajta amerikai belpolitikai status quo alapvető átalakuláson megy keresztül, és ez az egész nyugati világnak a gondolkodására, karakterére adott esetben kihatással lehet. Ezért is azt hiszem, hogy fontos, hogy kialakítsuk a mi viszonyulásunkat ehhez az amerikai képlethez, de majd erre a későbbiekben mindjárt visszatérek.

Másodszor ami a világrendnek az átalakulását illeti, itt azt hiszem, hogy nagyon izgalmas az, amit Ugrósy Márton tekintett át a tekintetben, hogy ha vissza is lép az Egyesült Államok azokba a nemzetközi szervezetekbe, amelyeket az elmúlt években elhagyott, azokban már más a helyzet, Amerika is más helyzetben fog ezekbe a szervezetekbe visszalépni - ez nagyon izgalmas elemzés, azt hiszem -, és hányszor lehet megengedni egy Egyesült Államoknak, hogy kilépjen és visszalépjen ezekbe a nemzetközi szervezetekbe. Ez ugye kicsit ahhoz hasonló, hogy hányszor lehet bezárni egy nagykövetséget, majd újranyitni egy nagykövetséget, ez a magyar diplomáciának

az elmúlt húsz évben egy eléggé gyakran eljátszott játéka volt, hogy azt az épületet, amelyet egyébként Ulánbátor főterén negyven éven keresztül meg tudtunk őrizni, már megvették a franciák, tehát az most már a francia nagykövetség Ulánbátor főterén, azt már nem fogjuk tudni visszavásárolni, hogyha egyszer bezártuk a mongóliai nagykövetségünket. Kicsit tehát úgy tűnik, hogy megváltozóban van a világ, és egyfajta fragmentálódás játszódott le, talán gyorsuló ütemben zajlik le ez a fragmentálódás, egy hatalmi átrendeződés a világrenden belül, és ennek a folyamatnak a megállítása, megfordítása nyilvánvalóan egy eminens törekvése az amerikai külpolitikának, lassítani ezt a fragmentációs folyamatot, de valószínű, hogy azt a szerepet, amelyet betöltött, már nem fogja tudni betölteni, és nem fogja tudni olyan mértékben lassítani ezt a fragmentálódási folyamatot, amilyen mértékben azt helyesnek vagy kívánatosnak tartaná.

És akkor itt jön be, azt gondolom, egy nagyon fontos kérdésként - és ezt szeretném is felvetni - a szabadkereskedelmi megállapodások felmondásának, az azokba való újraelépésnek a kérdése. Ugye sokszor elfelejtjük, hogy az észak-amerikai szabadkereskedelmi megállapodást Trump sikeresen újratárgyalta Mexikóval és Kanadával, tehát képes volt arra, hogy egy újratárgyalás eredményeképpen előnyösebb pozíciókat harcoljon ki önmagának, és akkor innentől most ugye elhangzott az, hogy nem tartják valószínűnek az előadóink, hogy újraindulna az európai szabadkereskedelmi megállapodásokról történő tárgyalás. Azért ezt felteszem kérdésnek, mert ha valamilyen szinten azért az EU és az Egyesült Államok közötti viszonyoknak valami normális mederbe terelését megpróbálja az Egyesült Államok, ezt ma már, ha Európával normális viszonyt akar, bilaterális megállapodásokon keresztül sokkal nehezebben tudja megtenni, vagy nem is tudja megtenni, hiszen az Európai Unió kereskedelmi területen együttműködésre van ítélve. Tehát valamifajta TTIP light, valamifajta olyan megállapodás, amely mégis szabályozza nem is csak a kereskedelmet, hanem adott esetben a gazdasági kérdések számos szabályozási szegmensét, létrejöhet-e, és ennek milyen valószínűséget adnak?

És szorosán, közvetlenül ide kapcsolódó kérdés a TPP, tehát a csendes-óceáni szabadkereskedelmi megállapodásnak a kérdése, és ehhez kapcsolódóan a Kínával történő kapcsolatoknak az alakítása. Ugye egy nagy paradoxona volt az elmúlt négy esztendőnek, hogy Kínával szemben hirdetett meg egy új kereskedelempolitikát és gazdaságpolitikát az Államok, és azt az eszközt, amelyet egyébként azelőtt hosszú éveken keresztül az ázsiai partnerekkel kitárgyalt Kínának a féken tartására az Egyesült Államok, nevezetesen TPP-t eldobta magától, amely egyébként megkezdte a működését, de az Egyesült Államok nélkül nyilvánvalóan kevésbé tudta betölteni ezt a szerepét. És akkor ebben az űrben - talán nem véletlenül -, a bennült elnökválasztási időszaknak a végére, de már a választások utáni időszakra időzítve született meg ez a bizonyos ázsiai szabadkereskedelmi megállapodás, amely nem Kína ellenében, hanem Kína részvételével született meg egyébként azoknak a partnereknek az aktív szerepvállalásával, amelyek annak idején a Kína-ellenes TPP-nek a kidolgozásában fontos szerepet játszottak.

Nos, a kérdésem tehát az lenne, hogy várható-e, hogy egyfajta visszalépés, egyfajta, az Obama-időszakban megvalósított, ilyen ázsiai fordulat újra lezajlik az amerikai külpolitikában, különös tekintettel arra, hogy ugyanazok az emberek fogják valószínűleg csinálni, akik az Obama-adminisztráció alatt csinálták a kereskedelempolitikát, és várható-e adott esetben egy újratárgyalása a TPP-nek, hasonlóan az észak-amerikai szabadkereskedelmi megállapodáshoz, egyfajta Kína-ellenes éllel. A kérdés tehát itt két szinten fogalmazódik meg: a kereskedelem, illetőleg az esetleges Asia pivot, az Ázsia felé való fordulás újramegvalósítása.

A harmadik kérdés pedig a magyarországi kapcsolatokkal összefüggésben, hogy én fontosnak tartom, hogy annak a pragmatizmusnak a talajáról induljunk ki, amit az államtitkár úr hangsúlyozott, amely pragmatizmus nem zárja ki az egyfajta kétsávós kapcsolattartást, az elvi, eszmei, ideológiai talajon történő kapcsolatoknak a fenntartását és ugyanakkor viszont az amerikai államközi kapcsolatoknak a folytatását, különös tekintettel egyébként arra - sokszor hajlamosak vagyunk ezt nem figyelembe venni -, hogy megítélésem szerint az európai politikában meglévő polarizációnak meg az amerikai belpolitikákban meglévő polarizációnak a mechanikus összehasonlítása hibához vezethet, tehát az amerikai demokraták nem a baloldali, marxista hagyományokra építenek, mint ahogy az európai baloldal, ennek megfelelően leképezni az amerikai pártstruktúrát az európai pártstruktúrára, az egy nagyon megalapozatlan törekvés, noha az elmúlt években azt tapasztalhattuk, hogy Európában a politikai különbségek jobban elhalványultak, hasonlóbbak lettek egymáshoz az európai pártok, Amerikában pedig, ahol egyébként hasonlóbbak voltak a pártok, ott meg egyfajta polarizációnak és egymástól történő eltávolodásnak lehetünk a tanúi. De ezzel együtt én azt gondolom, hogy az amerikai Demokrata Pártban, az amerikai kormányzatban nem feltétlenül az a fajta európai baloldaliság fog megjelenni akár egyfajta ilyen progresszív köntösben sem, mint amelynek egyébként szemtanúi vagyunk az európai parlamenti vitákban vagy az európai baloldalnak vagy az európai zöldeknek a megközelítése kapcsán.

A másik fontos, az országunkat alapvetően érintő kérdés pedig az lesz, hogy itt az Európai Unióval való kapcsolattartás nem fogja-e adott esetben fékezni a közép-európai régióval való kapcsolatokat, hiszen az Európában meglévő kelet-nyugat vitának egy nagyon fontos összetevője az, hogy Brüsszel meglehetősen türelmetlenül fogadja a közép- és kelet-európai politikai, társadalompolitikai megközelítéseket. Nem várható-e adott esetben, hogy pontosan a Három Tenger Kezdeményezés vagy pontosan a Közép-Európával történő kapcsolattartás lehet az áldozata ennek, és nem tudom megkerülni azt a kérdést sem, hogy itt Lengyelország szerepét hogyan ítélik meg az előadók. Azt gondolom, hogy azért a mi közép-európai lehetőségeinket is döntően érinti, hogy fenn tudjuk-e tartani az elkövetkezendő években, vagy ki tudjuk-e terjeszteni adott esetben az Amerikával való kapcsolatépítésre is a visegrádi kooperációnak az akcióradiusát, és tudunk-e adott esetben közösen fellépni amerikai és nem csak brüsszeli vagy nem csak olyan funkcionális területeken, mint mondjuk a közös fellépés a Covid ellen vagy éppen az infrastrukturális fejlesztés érdekében. Azt hiszem, hogy ez a mozgásterünk szempontjából egyáltalán nem mellékes kérdés, hogy ki tud-e terjedni a magyar-lengyel, illetőleg a visegrádi együttműködés ezekre a területekre.

Elnézést, ha hosszú voltam, tanár úr, és ha nincsen képviselőtársaimnak több kérdése (*Senki nem jelentkezik.*), akkor megadnám a szót először az államtitkár úrnak.

Dr. Sztáray Péter András válaszai, reflexiói

DR. SZTÁRAY PÉTER ANDRÁS államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Igyekszem röviden összefoglalni a válaszaimat a feltett kérdésekre, illetve megjegyzésekre.

Gurmai képviselő asszonynak azt tudom mondani, hogy az EU-s egyeztetés megindult, tehát a közös kül- és biztonságpolitikai területen már folynak egyeztetések egy lehetséges közös álláspontról, amely az új adminisztráció bejövetele előtt születne meg. A jövő héten hétfőn lesz Külügyi Tanács, ott is szó lesz a transzatlanti kapcsolatokról, és utána december 10-11-én Európai Tanács-, tehát állam- és kormányfői szintű ülés is lesz, ahol szintén szerepelni fog a napirenden a kérdés, várhatóak nyilatkozatok és egyéb megnyilvánulások is.

A másik a nyilvános állásfoglalások a kampány során. Úgy látjuk, hogy az egy bevett dolog - Európában is egyébként -, hogy egymásért kampányolnak különböző országok politikusai azonos pártcsaládhoz tartozva. Születtek kijelentések magyar részről is, amelyek Trump új elnökségét támogatták, de azt gondolom, hogy máshol is született ilyen, például hogyha Jean Asselborn luxemburgi külügyminiszter nyilatkozatait megnézzük, akkor ott elég karakteres támogatásokat fogalmazott meg Bidennek. Semmi rendkívüli nincs tehát ebben, azt gondolom.

Takács Szabolcs, az új nagykövetünk tíz napja megérkezett az állomáshelyére, és már átadta az amerikai külügyminisztériumnak a megbízólevelének a másolatát. Az egy kérdés, hogy mikor tudja személyesen is átadni, hiszen a Covid-helyzet is befolyásolja a viszonyokat.

Balla képviselő úr kérdésére vagy felvetésére az Északi Áramlattal kapcsolatban úgy látom, hogy elég erős eszközei vannak a területen kívüli szankciókon keresztül az Egyesült Államoknak. Korábban is számos olyan példa volt, amikor cégeket, beszállítókat szankcionáltak, és a cégek túlnyomó többsége ilyenkor el szokott állni a szerződésektől, mert attól tart, hogy egyéb, az Egyesült Államokkal összefüggő gazdasági érdekeltségeit veszélyeztetheti az, hogyha tovább folytatja az adott tevékenységet. Ilyen értelemben tehát még mindig nagyon meg lehet nehezíteni az Északi Áramlat megépülését, de mivel valóban a huszonegyedik órában vagyunk már, tehát gyakorlatilag kész van ez a mű, ezért én inkább arra tippelek, hogy valamilyen módon lesz egy megoldás, amelyen keresztül mégiscsak meg lehet menteni ezt a projektet.

Az egy érdekes kérdés magyar szempontból, hogy a Déli Áramlathoz hogy fognak viszonyulni amerikai részről, hiszen már voltak utalások arra, hogy hasonló módon értelmezik a Déli Áramlat státuszát, mint ahogy az Északi Áramlatét, holott mi úgy látjuk, hogy ez egy teljesen más jellegű projekt; egyébként azeri gáz, török gáz, orosz gáz és LNG bármelyik szolgáltatótól kerülhet majd a vezetékbe, tehát azt gondolom, hogy egy teljesen más jellegű diverzifikációs projektről van szó, úgyhogy mindenképpen elkerülendő az, hogy itt megerősödjenek az ellenérzések az új adminisztráció részéről.

A brexit kapcsán nagyon érdekes azt látni, hogy Trump elnök erősen támogatta a brexitet, a britek kilépését, de a dolog paradox bizonyos szempontból, hiszen az Egyesült Államoknak számos érdeke fűződne ahhoz is, hogy egy EU-tag Nagy-Britannia legyen a szoros szövetségese, hiszen a briteken keresztül tudott befolyást gyakorolni az Egyesült Államok az Európai Unióra a politikai irányára, gazdasági döntéseire is. Az, hogy a britek kikerültek, azt gondolom, meggyengíti ezt a pillért, ezt a kapcsolatot, és ez inkább egy veszteség az Egyesült Államok szempontjából. A britek keresni fogják a szabadkereskedelmi megállapodások megerősítését, az egy kérdés, hogy az Egyesült Államok hogyan határozza majd meg ezen belül a kereskedelempolitikai érdekeit.

Végül a közép-európai kapcsolatok Németh Zsolt elnök úr által felvetett kérdése. Annak, hogy a nyugat-európai országok vezetéséhez vagy egyes EU-s vezetőkhez közeledik a Biden-adminisztráció, lehetnek olyan hatásai, hogy felbátorodnak azok a hangok, amelyek a közép-európai karakterrel szemben pozícionálják magukat, tehát erre van egy reális esély. Nagyon meglepő volt számomra, hogy a kampány során egyszer Biden tett egy nyilatkozatot, amelyben Lengyelországot, Magyarországot és Belaruszt egy platformra helyezte. Ez több szempontból is meglepő: egyrészt a lengyel stratégiai transzatlanti elköteleződésre tekintettel gondolom azt, hogy ez egy meglepő kijelentés, másrészt az is furcsa, hogy nem árnyalta az egyes országok megítélését, hanem egy platformra helyezte azokat. Szerintem erre nagyon kell figyelni, hogy az ilyen helyzeteket elkerüljük, és az új adminisztráció részéről is nagyon fontos lenne,

hogy árnyaltan tekintsenek a térségünkre, mert itt az egyes országok politikái között is rendkívül nagy különbségek vannak, amelyek lehet hogy Washingtonból időnként a felbontóképesség korlátjai miatt nem érzékelhetőek, de ezeknek igen fontos hatása van akár az EU-n belüli politizálásra, akár a térség stabilitására, akár a kétoldalú kapcsolatokra.

Ennyit szerettem volna válaszként mondani, köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Igazgató úr!

Ugrósdy Márton válaszai, reflexiói

UGRÓSDY MÁRTON igazgató (Külügyi és Külgazdasági Intézet): Köszönöm szépen én is. Az amerikai-kínai kapcsolatok európai dimenziója, amit a képviselő asszony kérdezett, rendkívül érdekes, hiszen hogyha kicsit mélyebbre ásunk, például - nevezük nevén a dolgokat! - hogy a Huawei miatt nem lenne szabad európai országoknak beengedniük a saját mobiltelefon-piacukra vagy a hálózatépítésbe, akkor az amerikai válasz erre az, hogy mert benne van a kockázat, hogy esetleg lehallgatják. Bizonyítékot eddig senki nem tudott rá adni, tehát ezt az amerikai partnerek is mindig elmondták, hogy benne van a kockázat, bizalom kérdése, hogy elfogadjuk-e a kínai termékeket.

Nem szeretnék különféle amerikai internetes tech. óriásokra mutogatni, és az ő lehallgatási gyakorlataikat itt most különösebben aláhúzni, ez a bizalom könnyen elveszik nemcsak távoli, hanem adott esetben szövetséges országok kapcsán is. Nekem az egyik kedvenc fényképem, amikor Angela Merkel mutatja fel a Blackberry Hillt egy sajtótájékoztatóján, hogy ezt hallgatta le az NSA Barack Obama ideje alatt egyébként, amikor ugye volt egy ideológiai közelség is a két kormány között. És valóban, az amerikai pozícióban az egyik legnehezebb, hogy úgy várnak el gazdaságilag fájdalmas döntéseket az európai kormányoktól, hogy nem kínálnak mellette alternatívát. Bocsánat, hogy nagyon őszintén mondom, tehát hogyha a döntés arról szólna, hogy Cisco vagy Huawei eszközöket vásároljunk, és az amerikaiak azért próbálnák a kínaiakat szankcionálni, hogy a Ciscót vegyük meg, akkor azt mondanám, hogy ez érthető, hiszen egyértelműen a gazdasági érdeket helyezik az előtérbe. Nincsen rivális amerikai termék az 5G hálózatoknak a területén - ebben a pillanatban, teszem hozzá -, tehát itt valószínűleg nem feltétlenül a kínaiak az egyedüli probléma, hanem ezt eszközként használják például a versenyképességi kérdéseknek a kezelésére.

Felmerült Németország és az Egyesült Államok viszonyának a kérdése, ami mindig is elég komplikált volt, ironikusan azt szoktam mondani, hogy valójában Németország amerikai megszállása a mai napig nem ért véget, hiszen amerikai csapatok állomásoznak Németországban, igaz, most a NATO keretében, de azért harminc évvel ezelőtt ennek a történetnek még volt egy alapvetően más jellege, és azért látjuk azt is, hogy a német társadalom akár politikai, ideológiai dimenziók mentén is rendkívül megosztott az Egyesült Államok kapcsán, többször láthattuk még az NSZK-ban is, hogy bizonyos NATO- és amerikai döntések ellen nagyon komoly, nagy létszámú és erőszakos tüntetések voltak nagy német városokban, tehát az, hogy a németek szeretik az amerikaiakat, az egy nagyon durva leegyszerűsítés ebből a szempontból. És nemrég láttam egy nagyon jó újságcímet, hogy az Egyesült Államok Európa-problémája valójában az Egyesült Államok Németország-problémája, és hogyha megnézzük a kereskedelmi adatokat, a német statisztikai hivatal 2019-es adatai szerint Németország legnagyobb kereskedelmi partnere a mai nap már Kína, nagyjából 15 milliárd euróval nagyobb a Kínával fenntartott kereskedelmi forgalom, mint az Egyesült Államokkal. Amikor tehát arról beszélünk, hogy az amerikaiaknak milyen pozícióik vannak Németországban akár gazdasági érdek szempontjából, akkor

mindenképpen hozzá kell tennünk, hogy most már nem az Egyesült Államok Németország legnagyobb kereskedelmi partnere, amihez rögtön hozzá kell tenni, hogy de egyébként a németek az amerikaiakon keresik a legtöbbet, hiszen az Egyesült Államokkal szemben fennálló német pozitív egyenleg több mint 47 milliárd euró egyébként egy nagyjából 190 milliárdos forgalomból, tehát a német cégek valóban nagyon sokat keresnek azon, hogy Amerikába exportálnak, nem véletlen, hogy Donald Trump is Németországot találta meg akkor, amikor az amerikai gazdaság, az amerikai ipar védelméről beszélt.

Továbbmenve és a brexitre röviden kitérve Donald Trump és Boris Johnson között nyilvánvalóan volt egyfajta megértés, ami az ő politikai nézőpontjukat illeti, illetve valóban, ahogy az államtitkár úr is említette, az amerikaiak előszeretettel használták Nagy-Britanniát ilyen előretolt ékként az európai uniós döntéshozatalban. A britek távozása, én úgy gondolom, pontosan ezért leértékeli Londont Washington szemében, és adott esetben felértékelheti Lengyelországot, hiszen nagy tagállamként Lengyelország hasonló szerepet tud ellátni az Európai Unión belül, hogyha éppen az amerikai érdekeknek az érvényesítéséről van szó. A szabadkereskedelmi tárgyalások terén viszont a brit kilépés a brit tárgyalási pozíciót jelentősen gyengíti, hiszen egy 330 milliós piac áll szemben egy 60 milliós országgal, értelemszerűen nem Nagy-Britannia fogja diktálni a feltételeket ezeknek a tárgyalásoknak a során. És miután tudjuk, hogy a britek rá vannak szorulva a szabadkereskedelmi megállapodásokra, hogyha valóban ki akarják váltani az EU-val fenntartott kereskedelmüket, ami szerintem egyébként lehetetlen, akkor adott esetben kedvezőtlen megállapodásokba is bele kell menniük, hogyha szeretnének piachoz jutni.

A szabadkereskedelem, ahogy az elnök úr is említette, egy rendkívül érdekes kérdés. Ugye az RCEP-nek az aláírása talán a múlt héten volt, hogyha jól emlékszem, ez a világ GDP-jének a 30 százalékát jelenti, és az EU nagyjából 25 százalék körül van, az Egyesült Államok talán 23, tehát hogyha az Egyesült Államok vissza is térne ezekhez a szabadkereskedelmi tárgyalásokhoz, akkor egyenlő vagy erősebb felekkel kellene tárgyalnia. A TTIP szerintem amerikai szempontból egy kihagyott lehetőség volt abból a tekintetből, hogy akkor még az amerikaiak is az erő pozíciójából tudtak tárgyalni az EU-val, mára ez a helyzet megváltozott, Ázsiában pedig sokkal inkább, tehát hogyha mondjuk egy RCEP-Egyesült Államok vagy akár egy ASEAN-Egyesült Államok kereskedelmi tárgyalásnak az erőviszonyait nézzük, akkor azért nehéz győztest hirdetni, mielőtt elkezdődnének a tárgyalások, és ez az amerikai pozíciót nyilvánvalóan gyengíti. Elvesztegetett idő volt szerintem ebből a szempontból az a négy év, amit Donald Trump alatt láthattunk, sokkal jobb pozíciókban tárgyalhattak volna korábban.

Egyetlen lábjegyzet a szabadkereskedelemnek az ügyéhez: nagyon érdekes az, hogy beszélünk az amerikai-kínai kereskedelmi kapcsolatokról, arról a külkereskedelmi deficitről, amit az Egyesült Államok Kínával szemben fenntart, de nagyon keveset beszélünk arról, hogy ennek azért a jelentős része az amerikai vállalatokon belüli kereskedelem. Tehát hogyha a két gazdaság szétválasztásáról beszélünk, akkor arról is beszélni kell, hogy a telefonoknak a gyártását vagy a számítógépeknek a gyártását vissza kell vinni adott esetben az Egyesült Államokba, és sokkal drágábbak lesznek ezek a termékek, ergo az Egyesült Államok versenyképessége csökken. Nyilván hasznos tehát, ha a szabadkereskedelem ezt szabályozza, és a tőkebefektetéseket védik különféle megállapodások, de úgy tűnik, hogy ebből az amerikai cégek és nem az Egyesült Államok kormánya, legalábbis a jelenlegi felfogásában nem a kormánya profitált - ez egy nagyon érdekes érdekellentét, amit szerintem alapvetően országon belül fognak egyébként feloldani a szereplők, és nem a nemzetközi szintén. *(Dudás Róbert távozik az ülésről.)*

Oroszország kapcsán - csak nagyon gyorsan - én úgy gondolom, hogy Joe Biden lesz az első amerikai elnök, aki nem próbálja meg az oroszokhoz való közeledést. A hidegháború vége óta azt látjuk, hogy Bill Clinton, George W. Bush, Barack Obama is megpróbálta újraindítani az orosz kapcsolatait, Donald Trumpról is feltételeztük, hogy bizonyos videofelvételek miatt esetleg erre inkább hajlamos lesz, ugyanakkor mostanra az amerikai politikai közbeszéd egyértelműen eljutott abba a helyzetbe, hogy az oroszokhoz való közeledés tabunak számít, ami Európának nem feltétlenül előnyös, hiszen például az Északi Áramlat 2-vel kapcsolatos európai gazdasági érdekek érvényesítése egy nagyon erős politikai dimenziót fog kapni.

Az utolsó gondolat arról, hogy a közép-európai országok EU-n belüli dinamikájára milyen hatással lehet az új amerikai kormány, azért az világosan látszik, hogy a brüsszeli elit, amely alatt most mondjuk a föderalista gondolatkört értem, egy emberként lélegzett fel, amikor Joe Biden megnyerte a választást, és kicsit így csodaként vár arra mindenki, hogy megtörténjen a beiktatás januárban, és hogy másnapról minden más lesz, és ezt a négy évet - mint amikor Bobby kijött a Dallasból a zuhanyzóból - majd így magunk mögött hagyjuk, de ez nem fog megtörténni. Az amerikai érdek ugyanaz, mint Trump alatt, ugyanaz, mint Obama alatt, szebben fogunk beszélgetni egymással, de a lényeg változatlan, viszont bejön az ideológiai dimenzió. Én tehát úgy gondolom, hogy Közép-Európa, illetve a közép-európai országok egy része által képviselt politikai értékek és nézet számára a legnagyobb kihívást az fogja jelenteni, hogy ha az európai politikai körök egy jól meghatározható része felől érkező politikai nyomás és az Amerikai Egyesült Államok felől érkező nyomás összekapcsolódik, és bizonyos politikai nézetkülönbségeket a partnereink úgy kívánnak majd feloldani, hogy például pénzügyi vagy egyéb nyomás alá helyezik a közép-európai országokat, miközben világosan látszik például a NATO keleti szárnya integritásának megtartása szempontjából is, hogy Közép-Európának mindenképpen együtt kell működnie az Egyesült Államokkal és az Európai Unióval is, és igazán kár lenne, hogyha ezt ideológiai jellegű nézetkülönbségek miatt feláldoznánk a rövid távú célok érdekében. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Magyarics Tamás!

Dr. Magyarics Tamás válaszai, reflexiói

DR. MAGYARICS TAMÁS egyetemi oktató (ELTE), főmunkatárs (NKE Amerikai Tanulmányok Kutató Központja): Köszönöm szépen. Tényleg röviden szeretnék reflektálni a megjegyzésekre, kérdésekre. Balla képviselő úr, az állampolgárság, a bevándorlás kérdése. Az igazság az, hogy ez már korábban is kérdés volt, ugyanis vita folyt arról, hogy beszámolják-e az illegálisan Amerikában tartózkodókat a népességbe, vagy ne. Amikor beszámolják, azzal befolyásolják az egyes államoknak a kongresszusi képviselőit, és közvetetten, illetve négyévenként az elektori helyeket is. Ilyen szempontból tehát eddig is a demokraták nyertek, hogyha legalizálják őket, akkor erősebb pozíciókat kapnak. Kérdés persze az, hogy hol fognak letelepedni, mert hogyha Kaliforniában, akkor az nem nagyon számít, hogy akkor most 60 vagy 61 százalékkal nyer egy demokrata jelölt Kaliforniában, viszont hogyha az úgynevezett ingadozó vagy csatatérállamokban telepednek le, ott azért befolyásolhatják a politikai térképet.

Az elnök úr egy-két megjegyzésére: a trumpizmust nagyon röviden úgy lehetne jellemezni, hogy protekcionista gazdaságpolitika, a nemzeti érdekeknek a kendőzetlen védelme, a tehermegosztásnak az erőltetése, a bilateralizmus kérdése, a rend és törvény otthon, általában a külpolitikában egy realista alapú, küldetésstudattól mentes külpolitika, és a trumpizmusnak a „népszerűségét” nagyon sok embernél ott is le lehet

mérni, hogy jelen pillanatban a felmérések szerint az amerikaiak mindössze 5 százaléka támogatna egy amerikai fegyveres beavatkozást a világ bármely részén, tehát úgymond egyfajta ilyen fáradtság van az amerikai népesség többségében, a lakosság többségében a külpolitikai aktivitással szemben.

A Demokrata Pártnál centrista progressek. A progresszívak szerintem erősen befolyásolni fogják Biden kül- és belpolitikáját, elsősorban a belpolitikáját, ugyanis joggal hivatkoznak arra, hogy Hillary Clinton nélkülük vesztett, Biden meg velük nyert, tehát ők be fogják nyújtani a számlát. Hozzá kell tenni Hillary Clinton kapcsán - és az elnök úr, azt hiszem, a harmadik kérdésnél kitért az európai, amerikai baloldalra -, hogy az Egyesült Államoknál a politikai centrum az európai politikai centrumtól jobbra van, tehát adott esetben például Hillary Clinton jobbra volt még az európai konzervatívoktól is a fegyveres erő használatánál és egyéb kérdésekben.

Itt visszatérve erre a fragmentálódásra vagy fragmentizációra már sokan beszélnek americano dreamről, és az „americano” nem csak mint kávéfajta jelenik meg. Az afroamerikai mozgalmon belül az american dream még Barack Obama, illetve a Luther King-i vonal volt, viszont a BLM már a Malcolm X és az amerikai nightmare-nek a vonala, és nemcsak róluk van szó, hanem a különböző identitásokról, ez az 1619-es mozgalom eléggé érdekes ilyen szempontból.

Végül pedig a brexittel kapcsolatban lenne egy megjegyzésem a belpolitikára vonatkoztatva. Biden azt tette majdnem egyik feltételnek, hogy a Johnson-kormányzat hagyjon fel a belpiaci, magyarul az Észak-Írország és Nagy-Britannia közötti vámhatárok lebontásával. Ez gyakorlatilag annak a 30-40 millió ír szavazónak is szólt, akiknek a véleménye nem mindegy, és ilyen szempontból én úgy gondolom, hogy Biden sokkal erősebben ki fog állni az amerikai, illetve az európai föderalizmus mellett, eleve az Amerikai Egyesült Államok egy európai egyesült államokat jobban favorizál, mint egy nemzetek Európáját, ami inkább gaulle-izmusnak mondható vagy neo-gaulle-izmusnak mondható. Ilyen szempontból közvetetten esetleg a magyar álláspontra is kihathat, hogy az európai föderalista törekvések egy amerikai háttérű támogatást kapnak.

ELNÖK: Amennyiben nincs több kérdés és hozzászólás (*Senki nem jelentkezik.*), megköszönöm vendégeinknek, hogy itt voltak velünk. Azt hiszem, hogy jól kezdtünk el a sötétben tapogatni (*Derültség.*), de az elkövetkezendő hónapokban majd meglátjuk, hogy ennek a sok feltételezésnek a nyomán mi fog ténylegesen megtörténni, és azt hiszem, hogy fogunk még ezekről a kérdésekről beszélni.

Köszönöm vendégeinknek, hogy itt voltak közöttünk. Lezárom a napirendi pontot.

**Az egyrészről az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészről a Tunéziai Köztársaság közötti társulást létrehozó Euromediterrán Megállapodáshoz a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz történő csatlakozásának figyelembevétele céljából készült jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló T/13640. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
Unió napirendi pont!**

Rátérünk a második napirendi pontunkra, amelynek keretei között szeretném köszönteni Kveck Péter főosztályvezető urat és Csernelházi Carmen referatúra-vezető asszonyt. (*A távozni készülő dr. Sztáray Péter Andrásnak.*) Viszontlátásra, államtitkár úr. (*Az első napirendi pont tárgyalására érkezett vendégek távoznak az ülésről.*) Megkérem a főosztályvezető urat, hogy foglalja el a meghallgatói széket. (*Megtörténik.*)

Tisztelt Bizottság! A Külügyi bizottság a tegnapi nap folyamán úgy nyilatkozott, hogy a T/13640. számú törvényjavaslat tekintetében részletes vitát kíván lefolytatni. A részletes vita lefolytatására a második napirendi pont keretei között kerül sor. A tárgyalást megnyitom.

E vitának az első szakasza a házszabály 44. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban meghatározott feltételek szerinti vizsgálatból áll. Kérdezem az előterjesztőt, a főosztályvezető urat, hogy álláspontjuk szerint megfelel-e az előterjesztés a házszabály 44. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek. Parancsoljon!

DR. KVECK PÉTER JÓZSEF főosztályvezető (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Igen, megfelel.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Képviselőtársaim közül kíván-e valaki hozzászólni? *(Senki nem jelentkezik.)* Nem. Akkor felteszem szavazásra. Ki támogatja a megfelelést? *(Szavazás.)* Egyhangú. A vita első szakaszát lezárom.

Megnyitom a részletes vita második szakaszát. A bizottság kormánypárti tagjai javaslatot tettek saját módosítási szándék megfogalmazására. A módosítójavaslat-tervezet egy pontból áll, azt szétosztottuk önöknek. Kérdezem az előterjesztőt, hogy támogatja-e a módosítási szándékot.

DR. KVECK PÉTER JÓZSEF főosztályvezető (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Igen, támogatom.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Van-e hozzászólás? *(Senki nem jelentkezik.)* Amennyiben nincsen, felteszem szavazásra. Ki támogatja? *(Szavazás.)* Ez is egyhangú. Megállapítom, hogy egyhangúlag elfogadta a bizottság.

Szavaznunk kell a részletes vita lezárásáról, ki támogatja? *(Szavazás.)* Egyhangú. És szavazzunk a részletes vitáról szóló bizottsági jelentés elfogadásáról! *(Szavazás.)* Ez is egyhangú.

Nagyon komoly házszabályunk van. Köszönöm szépen. Megköszönöm a főosztályvezető úrnak a megjelenést. *(Dr. Kveck Péter József: Köszönöm szépen. - A második napirendi ponthoz érkezett vendégek távoznak az ülésről.)*

**Az Osztrák Köztársaság és Magyarország között ingázók érdekeinek védelméről szóló H/12747. számú határozati javaslat
(Bana Tibor (független) képviselő önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)**

Rátérünk a harmadik napirendi pontra, az Osztrák Köztársaság és Magyarország között ingázók érdekeinek védelméről szóló határozati javaslat, képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételére. Köszöntöm Bana Tibor képviselő urat! Tájékoztatom önöket a H/12956. számú határozatról a házszabályi rendelkezésektől való eltérésről. A napirenden szereplő mindkét határozati javaslat esetében érkezett frakcióvezetői kezdeményezés a tárgysorozatba vételi döntés meghozatalára. *(Nacsa Lőrinc megérkezik az ülésre.)* A kezdeményezés Keresztes László Lóránt frakcióvezető úrtól érkezett október 5-én. Mint előterjesztőnek megadom a szót Bana Tibor képviselő úrnak. Parancsoljon!

Bana Tibor szóbeli kiegészítése

BANA TIBOR (független) előterjesztő: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Kedves Vendégek! Örülök annak, hogy idekerülhetett a Külügyi bizottság elé ez a javaslat. Valamivel később került erre sor, mint azt eredetileg terveztem, hiszen a

legutóbbi alkalommal egyéb elfoglaltságom miatt nem tudtam eljönni az ülésre, de azt gondolom, hogy egyáltalán nem késői ez az időpont, hiszen magával a témával, az ingázók helyzetével nagyon régóta foglalkozom, és úgy hiszem, hogy a koronavírus-járvány által hozott intézkedések egyfelől elfogadhatóak és pozitív irányba mutattak, de vannak közöttük olyanok, és az ingázók tekintetében is találkozhatunk ilyenekkel, amelyek életszerűtlenek és nem igazodtak ahhoz, amit nap mint nap tapasztalhatunk Vas megyében, hiszen Vas megyei országgyűlési képviselőként, a Közösen Vas Megyéért Egyesület elnökeként igyekeztem az elmúlt hónapok során érdemi segítséget nyújtani azoknak, akik akár napi szinten, heti szinten vagy akár más gyakorisággal ingáznak elsősorban a szomszédos Ausztriába, de hozzáteszem, hogy bár ez a javaslat kimondottan az Osztrák Köztársaság és Magyarország viszonyára vonatkozik, de természetesen más szomszédos vagy távolabbi országokba történő ingázók esetében is meggyőződésem, hogy érdemes lenne megváltoztatni azokat a rendeleteket, amelyek akár a 30 kilométerre, akár a 24 órás korlátozásra vonatkoznak, és ez mind a munkavállalókat, mind a tanulókat érinti. Hiszen a gyakorlatban azt tapasztalhattuk, tisztelt képviselőtársaim, hogy egyébként korrekt hozzáállás volt jellemző az illetékes szervek, a rendőrök részéről mind a 30 kilométer, mind a 24 óra esetében, ugyanakkor számtalan kérdés érkezett hozzám az elmúlt időszakban és még a közelmúltban is, hogy ezek a szabályozások továbbra is életben vannak-e, hiszen egyáltalán nem tartják az érintettek sem ezeket helyénvalónak és életszerűnek.

Ezért is indítványozom azt, hogy történjen változtatás, és konstruktív módon próbáltam megfogalmazni ezt a javaslatot, tehát az egy hétre történő kitolása jelent meg ebben, de miután itt tárgysorozatba vételről van szó, természetesen lehet még ezen módosítani a későbbiekben, de kérem, hogy gondoljanak bele abba, hogy nagyon sokan vannak olyanok - és itt most elsősorban a Vas megyéből ingázókra gondolok -, akiknek a munkahelye távolabb van, mint az említett korlátozás, vagy éppen nem napi szinten tudják megoldani az ingázást, erre való tekintettel tehát az érintett rendeleteket meg kellene változtatni. Ez ügyben is volt korábban akár a külgazdasági és külügyminiszter úr irányába is konkrét javaslatom, mint ahogy a határátkelők megnyitásával összefüggésben is. *(Juhász Hajnalka távozik az ülésről.)*

Egy másik oldalról is hadd világítsam meg a tisztelt képviselőtársak számára, hogy miért is lenne ez fontos! Mert az Ausztriából vagy más szomszédos országokból érkezők is elmaradtak az elmúlt időszakban, még azok is, akik egyébként jöhettek volna akár különböző szolgáltatások igénybevétele céljából, akár azért, hogy miután Magyarországra érkeznek, hozzájáruljanak ahhoz, hogy a magyar mikro- és kisvállalkozások bevétele még ebben a nehéz helyzetben is azért a körülményekhez képest meghatározó maradjon, ebből a szempontból is fontosnak tartom tehát megközelíteni ezt a kérdést. Ez igaz akár Szombathely környékén, akár Szentgotthárd városában és környékén, és nem volt az véletlen, hogy egy német nyelvű videóban is lépéseket tettem annak érdekében, hogy az Ausztriából érkezők tudjanak arról, hogy valójában mi is a helyzet, és milyen módon van arra lehetőségük, hogy akár ezeket a szolgáltatásokat igénybe tudják venni Magyarországon, vagy éppen átjöjjenek vásárolni.

Kérem tehát, hogy ezt is vegyék figyelembe akkor, amikor ennek a javaslatnak a tárgysorozatba vételéről döntenek, és természetesen - mint azt említettem - nyitott vagyok arra, hogy bármilyen jellegű módosítást eszközöljünk ezt követően ezen az indítványon, de ebbe az irányba mindenképpen el kellene mozdulni. Most is aktuális ez a kérdés, és látva a járványhelyzet jelenlegi állását, a következő időszakban is fontos lesz ez a téma. Hozzáteszem, hogy természetesen megfelelő szigorításokkal és kellő módon körüljárva a kérdést, de ezeket a változtatásokat érdemes lenne megtenni. Erre kérem nagy tisztelettel képviselőtársaimat. Köszönöm szépen a figyelmet.

Hozzászólások

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Itt tehát arról van szó, hogy 24 óra helyett egy hétig és a 30 kilométeres sávon belül helyett Magyarország és Ausztria vonatkozásában pedig mind a két országra kiterjedően szabadon lehessen mozogni.

Azt gondolom, hogy a jelenlegi járványügyi helyzetben egy ilyen intézkedésnek nincsenek meg az alapjai. Szeretném jelezni, hogy ön úgy fogalmaz, hogy az Osztrák Köztársaságban regisztrált fertőzöttek száma nem minősül magasnak, ehhez képest a százezer főre eső új megbetegedések száma november 29-én Ausztriában 52, az Unióban 33 volt, a halálozások száma 1,13, az Unióban 0,78 volt, tehát sajnos Ausztriában igenis rossz a helyzet. Én ezeknek a megfontolásoknak az alapján nem tudom támogatni a képviselő úr önálló indítványát.

Tisztelt Bizottság! Van-e másnak hozzászólnivalója ehhez a kérdéshez? *(Jelzésre:)* Gurmai Zita képviselő asszony!

DR. GURMAI ZITA (MSZP): Én mindenképpen azt gondolom, hogy ez egy olyan javaslat, amelyről érdemes lenne gondolkodni, már csak azért is, mert ha jól értelmeztem a képviselő úr mondatait, akkor ő megpróbált ennek utánajárni. Nyilván vannak vagy felmerülnek olyan kérdések, amelyeket ő képviselőként már nyilvánvalóan nem tud egyébként megtenni, de azt, hogy ebben az ügyben valamilyenfajta jelzést adjunk, hogy nekünk ezek az ingázók fontosak, én mindenképpen azt gondolom, hogy megfontolnám. Nekem tehát az lenne a javaslatom, hogy most azon túl, hogy nyilván szavazni kell erről, de én nem szeretném ezt a javaslatot végleg elengedni, mert nyilvánvaló, hogy ez egy valós probléma, amire valamilyenfajta megoldást szeretett volna a képviselő úr mondani, amennyiben jól értelmeztem, amit mondott.

A másik, hogy a koronavírus-járvány alatt elképesztő mennyiségű impulzus ér bennünket, és ugye elsődlegesen az a cél - én ezt biztosan és őszintén vallom -, hogy találjunk közös megoldásokat, amelyekkel segíteni tudjuk ezeket az embereket. Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Van-e további hozzászólás? *(Jelzésre:)* Csenger-Zalán alelnök úr!

CSENGER-ZALÁN ZSOLT (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Tökéletesen értem képviselőtársamnak az indíttatását arra, hogy idehozza ezt a kérdést a parlament asztalára, hiszen a nyugati megyéket, az ott élőket, illetve az onnan ingázni járókat ez nyilván kimondottan érinti, húsba vágóan érinti adott esetben, ugyanakkor azt nem szabad elfelejteni, hogy ha a statisztikákat megnézzük, akkor éppen a nyugati megyékben a legmagasabb, illetve ott növekszik a fertőzöttség, én nem mondom azt, hogy az ingázók miatt, de az, hogy bizonyos korlátok közé kell szorítani, vagy hogy egy bizonyos szabályozást mindenképpen alkalmazni kell, azért az indokolt. Ne felejtjük el, hogy az itt élő tízmillió magyarnak sem szórakozás az, hogy este 8-tól reggel 5-ig nem mehet ki, mindenkinek rossz ez. Tehát bizonyos szabályokat be kell tartani, és minél jobban betartjuk ezeket a szabályokat, annál rövidebb ideig kell ezeket alkalmazni.

Én nagyon remélem, és ezt mint a Magyar-Osztrák Baráti Tagozat elnöke is mondom, tehát nagyon közel áll hozzám ez az egész kérdéskör, de szerintem mind a két országnak az lenne a legjobb, hogyha a lehető leggyorsabban túl lennénk ezen az egész pandémián, és ahhoz ez is egyfajta eszköz. Szerintem ez egy jó kompromisszum, ami kialakult. Természetesen hogyha ezen bármit lehet majd enyhíteni, akkor az

Operatív Törzs, illetve a kormányzat meg fogja tenni ezeket a lépéseket. Szerintem bízzuk rájuk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: *(Jelzésre:)* Nacsa képviselő úr!

NACSA LÓRINC (KDNP): Köszönöm szépen. Én is csak azt szeretném leszögezni, hogy most is van ingázás az osztrák-magyar határon is munkavégzés céljából, ez szabályozva van, ez nem egy enyhe szabályozás, ezt elismerem, nagyon fontos, hogy ezeket a szabályokat betartsuk, de most is lehet, van lehetőség arra, hogy munkavégzés céljából ingázás történjen. Azért kértem szót, mert azt akartam mondani, amivel képviselőtársam befejezte, hogy minden intézkedést, határvédelmi intézkedéseket a járvánnyal kapcsolatban a járványügyi szakemberek és az Operatív Törzs javaslatára hozza meg most a veszélyhelyzetben a kormány, korábban egyébként a parlament is. Ezért én azt gondolom, hogy nem nekünk kell ezeket kitalálni, hogy hogyan működne ez jól, mert az első hullámban is azt láttuk, hogy helyes magatartás az, hogyha a járványügyi szakemberekre hallgatunk, és az ő intelmeik, az ő tudásuk és az ő javaslataik alapján kerülnek meghozatalra a döntéseink. Ezért én egyetértek képviselőtársaimmal és az elnök úrral is, hogy nem, ennek nem most van itt a helye. Köszönöm.

ELNÖK: *(Balla Mihály jelzésére:)* Aelnök úr!

BALLA MIHÁLY (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Én csak két dolgot vetnék fel. Ne felejtsük el azért, hogy jelenleg még egy veszélyhelyzeti állapot van, tehát alapvetően a döntéseknek, a különböző ilyen irányú könnyítéseknek most egyértelműen egy felelőse van, a kormány. Másrészt pedig arra, hogy milyen relációban milyen nyitást teszünk a kishatárforgalomban, ott van például, hogy Szlovákia esetében például most a szlovákok hoztak be egy nagyobb szigorítást azzal, hogy csak minden héten ismételt negatív teszttel lehet akár még a kishatárforgalomban is a határátkelésben részt venni. Én tehát azt gondolom, hogy én tényleg megértettem a képviselő úrnak a nagyon jó szándékát, csak én azt gondolom, hogy most jelenleg nincs itt ennek az ideje.

ELNÖK: Előterjesztő!

Bana Tibor reflexiói

BANA TIBOR (független) előterjesztő: Köszönöm, elnök úr. Annak örülök, hogy a bizottság tagjai közül szinte mindenki hozzászólt, és kialakult egy vita ezzel a javaslattal kapcsolatban, köszönöm szépen Gurmai Zita képviselőtársamnak a támogatást, és az is pozitív irányba mutat, hogy az elnök úr szavai után a többi kormánypárti képviselő azért kicsit árnyalta a helyzetet. Egyébként hadd jegyezzem meg az elnök úr felé, hogy ebben az indítványban még a korábbi adatokra utaltam, azóta valóban rosszabb lett a helyzet, de ezt a javaslatot még jó néhány hónappal ezelőtt nyújtottam be az Országgyűlésnek. Az ön véleményének azzal a részével tehát nem is vitatkozom, hogy természetesen azóta már nem ugyanarról a helyzetről beszélhetünk akár Ausztria esetében sem, azt viszont azért hadd jegyezzem meg, hogy most valóban a nyugati megyékben rosszabb a helyzet a számokat nézve, de ahhoz azért nem kell statisztikusnak lenni, hogy elmondjuk azt, hogy miután tavasszal ott jobbak voltak a számok, ebből következik az, hogy most az őszi időszakban sajnálatos módon ezek magasabbak. Én tehát azt gondolom, hogy azért egyáltalán nem lehet azt mondani, hogy itt kiugró értékekről lenne szó.

A gyakorlatban pedig egyébként, mint említettem, korrekt hozzáállás jellemző az illetékes szervekre, ezért is érthetetlen az, hogy miért nem lehet az élethez igazítani ezeket a szabályokat. Hiszen azt azért lehet érzékelni, hogy nagyon sokakban vannak kétségek, kérdőjelek, de ezeket a korlátozásokat szerintem a mostani helyzetben is lehetne enyhíteni, és el lehetne törölni, már csak azért is, mert ha az Európai Unión belül gondolkozunk, hát azért Ausztria esetében - természetesen más szomszédos országokat is meg lehet vizsgálni, de azt gondolom, hogy Ausztria esetében - abban bizonyosak lehetünk, hogy ott minden tőlük telhetőt megtesznek a járvánnyal szemben. Tehát a két ország tekintetében - és itt Csenger-Zalán Zsolt felvetésére is utalnék, aki említette, hogy az osztrák-magyar IPU elnöke - én azt gondolom, hogy egymás irányába bizalommal fordulhatunk, tehát már csak ezért is jó lenne megtenni ezeket az enyhítéseket a munkavállalók és a tanulók érdekében. Mert mondjuk aki Budapestről 35 kilométerre él, ő is meg tudja oldani akár a munkába járást, akár az iskolába járást, nagyon helyesen persze bizonyos korlátozásokkal, amit szintén említett képviselőtársam, de én azt gondolom, hogy itt a nyugati határszakasz esetében - és, mondom, azért rengeteg jelzés érkezett, és miután ott élek, ismerem a helyzetet - valóban fontos lenne az, hogy azokat a kételyeket a kormánypárti oldal is el tudja tántorítani, amelyek adott esetben felmerülnek a mostani helyzettel kapcsolatban.

Én tehát azért arra kérem önöket, hogy ezt fontolják meg, és az életszerűség irányába tegyünk lépést azzal együtt, hogy természetesen a fennálló szabályozásokat mind Ausztriában, mind Magyarországon be kell tartani, és egyébként ez a gyakorlatban akár az ingázók esetében, akár a tanulók esetében így is történik. Ők tehát, akik munkát vállalnak ott, és így tartják el a családjukat, ők azért ott ezen felül a jelenlegi helyzetben nem töltenek pluszidőt, tehát olyan „felesleges” időt, amit akár mondjuk vásárlást vagy egyéb tevékenységet jelent, hanem a munkavégzés vagy a tanulás az ő céljuk, és a másik oldalról is, az Ausztriából érkezők is természetesen ilyen fegyelmezettséggel igyekeztek az elmúlt időszakban is megtenni ezt. Úgyhogy ezekkel az érvekkel szeretnék válaszolni a felvetésekre. Köszönöm szépen.

Határozathozatal

ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Felteszem szavazásra. Ki támogatja az önálló indítvány tárgysorozatba vételét? *(Szavazás.)* 1 igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* 6 nem. 6 nem és 1 igen szavazattal a bizottság elutasította.

Köszönjük szépen, képviselő úr, a megjelenést és az eszmecserét. *(Bana Tibor távozik az ülésről.)*

A Belarusz Köztársaságban kialakult helyzetről szóló H/13096. számú határozati javaslat

**(Dr. Szél Bernadett (független) képviselő önálló indítványa)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)**

Áttérünk a negyedik napirendi pontunkra: a Belarusz Köztársaságban kialakult helyzetről szóló határozati javaslat, a H/13096. számú önálló indítvány tárgysorozatba vételére. Köszöntöm Szél Bernadett független képviselő asszonyt! Megadom a szót, legyen szíves, fogalmazza meg az exozóját. Öné a szó.

Dr. Szél Bernadett szóbeli kiegészítése

DR. SZÉL BERNADETT (független) előterjesztő: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Köszönöm a lehetőséget, hogy elmondhatom a javaslatomnak a lényegét. Kicsit sajnálom, nem időburokba kerültünk, szeptember végén nyújtottam be ezt a javaslatot, de bizonyára önök is tudják, hogy a független képviselők most csak frakcióvezetőnek a gyámkodása alatt nyújthatnak be törvényjavaslatot, ami nyilván egy

alkotmányellenes helyzet, és az Alkotmánybírósághoz be is nyújtottuk a szükséges beadványt, mindazonáltal ez a sajátos helyzet továbbra is fennáll, amit én ebben a javaslatban szeretnék kezelni, úgyhogy kérem, hogy változatlan érdeklődéssel hallgassák azt, amit felvezetek.

Ugye a belarusz helyzet mindannyiunk számára ismert, augusztus 9-én voltak az országban választások, elnökválasztás, és ez azt jelenti, hogy több mint száz napja tart a belpolitikai válság az országban. A 26 éve hatalmon lévő Aljakszandr Lukasenka elnök az, aki elcsalta a választásokat, ennek nyomán hatalmas tüntetések robbantak ki, a karhatalom pedig brutális módszerekkel lépett fel a tüntetőkkel szemben. Mint ismert, legalább négy ember meghalt, sok ezer embert vettek őrizetbe, összeverték a börtönben, a legutóbbi vasárnapi tüntetésen 313 embert vettek őrizetbe egész pontosan, és mindenfelé lehet olvasni, ahogy belarusz emberek a legborzalmasabb történeteket osztják meg a nyilvánossággal, kínzásokról, bántalmazásról számolnak be, békés tüntetőket visznek be, de összefogdostak embereket az utcán, és azt mondják nekik, hogy erdőbe viszik el őket, és soha többet nem térhetnek vissza. Lukasenka elnök annak ellenére, hogy több mint száz napja tartanak a tiltakozások, és - mint említettem itt - százezres tiltakozásokról van szó, nem hajlandó lemondani, az ellenfeleit, politikai ellenfeleit külföldre toloncoltatta, az ellenzéki koordinációs bizottság tagjait letartóztatta, eltüntette, bebörtönözte, szóval a legbrutálisabb jogsértések és antidemokratikus helyzet alakult ki.

Én azt gondolom, hogy Magyarország számára teljesen egyértelmű, hogy mit kell tennünk, egy ilyen helyzetben teljesen egyértelmű, hogy milyen kommunikációra számíthatunk a magyar kormánytól és a magyar parlamenttől is. És itt kell megjegyezni, hogy a magyar reakció, a magyar kormány reakciója meglehetősen gyenge. Szijjártó Péter, aki meglehetősen határozott állásfoglalásokat szokott tenni, ebben az esetben azt hajtogatta, hogy osztjuk más országok véleményét - mindezt Szijj László oligarchának az adriai luxusjachtjáról üzenté meg -, Orbán Viktor, Lukasenka legfőbb szövetségese se ítélte el a rendőri erőszakot, ami azt gondolom, a kettős mércének a minősített esete.

Mi lehet ebben a helyzetben a magyar parlamentnek a kötelessége? Azt gondolom, hogy ugyanaz, mint például a lengyel szenátusnak, úgyhogy az én beadványomban pontosan erre tettem kísérletet. A kormányállítás szerint a lengyelek véleményét ők osztják, ez magyarul azt jelentené, hogy a magyar kormány nem tekinti legitim elnöknek Lukasenkát, követeli a politikai foglyok szabadon bocsátását és a rendőri brutalitásnak a leállítását, és szorgalmazza új és tisztességes választásoknak a megtartását Belaruszban. De ezt így tételesen nem igazán hallottuk, nem igazán hallottuk azt sem, hogy a belarusz népet a szolidaritásunkról biztosítanánk, tehát azt gondolom, hogy nekünk itt a parlamentben ezt meg kell tennünk.

Mivel elhangzott az, hogy a kormány azért alapvetően a lengyel mintát követendőnek tartja, én konkrétan a lengyel szenátusnak a határozatát tekintetem mintának, és hogyha megnézik itt a javaslatomat, az gyakorlatilag pontosan annak a mintájára készült. Én azt szeretném kérni önöktől, hogy ezt szavazzák meg, hogy plenárisra kerülhessen, és a magyar parlamentnek az álláspontja legyen, ami - tekintve, hogy a magyar parlamentben szép számban vannak kormánypárti képviselők is - egyben valamilyenfajta jóvátétele lenne annak, hogy a magyar kormány ennyire elsunnyogja a belarusz válsággal kapcsolatos kommunikációs kötelezettségeit.

Amit tehát ebben a javaslatban találnak, az csupa olyan dolog, amit a demokratikus világ szerte ezen a bolygón ünnepel, ez a demokratikus értékek melletti kiállás, az a tény, hogy felszólítjuk a Belarusz Köztársaságnak az elnökét és kormányát, hogy szüntessék be az elnyomó hatósági intézkedéseket, bocsássák szabadon a választások ellen tiltakozó, őrizetbe vett személyeket, kezdeményezzenek párbeszédet

az állampolgárokkal, illetve teremtsék meg az új, szabad és tisztességes választásoknak a feltételét. Azt kérném, hogy erről szavazzanak önök, természetesen a követendő formát majd az elnök úr ismerteti, előtte pedig várom a kérdéseiket, és köszönettel veszem, ha valamilyenfajta diskurzust tudunk erről folytatni itt a bizottságban.

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő asszony. Vannak-e hozzászólások, képviselőtársaim? *(Jelzésre:)* Gurmai Zita képviselő asszony!

Hozzászólások

DR. GURMAI ZITA (MSZP): Köszönöm szépen. Kedves Előterjesztő Képviselőtársam! Ha jól emlékszem, akkor két vagy három, ehhez a témához hasonlatos...

ELNÖK: Négy!

DR. GURMAI ZITA (MSZP): Négy, jó, oké, tehát volt már ilyen típusú előterjesztés a Külügyi bizottság asztalán, és ennek megfelelően akkor az elnök úr tájékoztattott arról, hogy milyen típusú ügyekben adott jelzést a magyar kormány - az szerintem mindenképpen fontos lenne, hogyha ezt az elnök úr egyébként megismételné. Én természetesen - függetlenül attól, hogy mit tett a magyar kormány ez ügyben - mindenképpen fontosnak tartom, hogy a szolidaritásunkat fejezzük ki. Én két darab olyan online rendezvényen vettem részt az Európai Szocialista Párt Nőszervezete vezetőjeként, ahol gyakorlatilag a helyi civil nőszervezetek aktivistái meséltek az országban - hogy mondjam? - zajló helyzetről, és tényleg azt tudom mondani, hogy sokkoló. Én tehát mindenféleképpen úgy gondolom, hogy vélelmezem, hogy a képviselő asszony is személyesen is vagy, nem tudom, valamilyen formában érintett, most túl azon, hogy az ember nézi a televíziót, az egy dolog, de amikor személyesen beszélnek egy adott országban kialakult állapotról vagy helyzetről, vagy a saját családjában történik ilyen típusú dráma, tragédia, bebörtönzés és egyebek, akkor az az embert nyilván sokkal inkább megérinti.

Úgyhogy én mindenképpen arra kérném tisztelettel az elnök urat, hogy azért tájékoztassa a képviselő asszonyt arról, amiket egyébként elmondott az elmúlt alkalmakkor, nem emlékszem, elég sok ügy volt, amelyben a magyar kormány egyébként lépett, tehát ezt szerintem fontos tudni, tehát információhoz is jutottunk egyébként ezen a bizottsági ülésen, de én mindenképpen úgy gondolom, hogy ez egy olyan ügy, amelyben én szeretném a szolidaritásomat kifejezni, és támogatni a javaslatot. *(Nacsá Lőrinc: Zárt ülés volt!)* Bocs, elnézést! Vettem az adást!

ELNÖK: De nyilvános ülésen is napirenden volt a kérdés, és valóban, a Külügyi bizottság zárt ülésen is áttekintette a belarusz helyzetet, és amikor az önálló indítványokról tárgyaltunk több alkalommal, akkor volt alkalmam felsorolni, hogy az EBESZ-ben, az Európai Unióban, a NATO-ban, a Európa Tanácsnak a Miniszteri Bizottságában, mi magunk az Európa Tanácsnak a parlamenti közgyűlésében milyen kezdeményezésekkel éltünk, milyen álláspontot foglaltunk el, és ön nem tudott olyan álláspontot most megfogalmazni, képviselő asszony, amellyel én ne értenék egyet. Én tehát azt hiszem, hogy azzal, hogy elfogadhatatlan az erőszak, hogy indokolt új választások tartása, hogy mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy egy inkluzív politikai folyamat kezdődjön el, még a visegrádi négyeket is elfelejtettem említeni, de azt hiszem, azt is fontos hangsúlyoznunk, hogy a visegrádi négyek is kidolgozott egy komplett javaslatot arra vonatkozóan - amit beterveztett egyébként az

Európai Uniónak a lengyel miniszterelnök a legutóbbi Európai Tanács-ülésein -, amely alapján úgy gondoljuk, hogy előre lehet lépni, a kibontakozásnak az útjait vázolta fel.

Egyetlenegy gondolattal nem tudok egyetérteni: hogy ne tulajdonítanánk kellő fontosságot és kellő figyelmet a problémának. Úgy gondolom, hogy ez nem felel meg a valóságnak, képviselő asszony. Lehet, hogy ez az ítéletünk az ellentétes pozícióból is fakad. Én úgy látom, hogy a kormányzat megtesz mindent, és a lehetőségekhez mérten az elkövetkezendő időszakban is azon leszünk, hogy mindent megtegyen ezeknek a céloknak az elérése érdekében, de ezzel együtt én úgy gondolom, hogy az indítvány - tekintettel erre a fennálló helyzetre - nem tartalmaz új elemet ahhoz képest, amit mi a magunkénak vallunk, ezért én nem tudom támogatni; nem tudom ellenezni sem, tehát én tartózkodni fogok, mert azt kell mondanom, hogy összességében az indítványával tartalmi értelemben nem vitatkozom, csak egyszerűen úgy gondolom, hogy okafogyott a jelenlegi helyzetben.

Tisztelt Bizottság! Van-e további hozzászólás? *(Senki nem jelentkezik.)* Képviselő asszony, parancsoljon! *(Dr. Szél Bernadettnek:)* Mint előterjesztőnek visszaadom a szót önnek, elnézést!

Dr. Szél Bernadett reflexiói

DR. SZÉL BERNADETT (független) előterjesztő: Igen, csak más képviselő asszony is van, és nem tudtam, és nem tudtam, hogy melyik. Jó. Én nagyon sajnálom akkor, hogyha mindezek ellenére nem szavazza meg a bizottság ezt a kezdeményezést, mert azt gondolom, hogy a magyar parlamentnek egy nagyon egyértelmű állásfoglalása lenne, és egyben a magyar kormánynak is egy nagyon határozott és nagyon egyértelmű állásfoglalása lenne immár nem zárt bizottsági üléseken, hanem ott, a plenárison, ahol a helye van ezeknek a politikai párbeszédnek, és azt gondolom, hogy egy olyan üzenetet is küldene ez a világba, amely egyértelművé teszi azt, hogy a kormány melyik oldalon áll ebben a kérdésben. Úgyhogy én egy kicsit értetlenül állok az előtt a tény előtt, hogy önök arra készülnek, hogy letartózkodják azt a javaslatot, amellyel elvileg egyetértenek; akkor itt számomra valami nem stimmel, vagy nincs köztünk mégis valamilyen formán egyetértés, vagy akkor, legyenek szívesek, szavazzák meg! Ha én valamivel egyetértek, azt megszavazom, ha nem értek egyet, akkor nem szavazom meg, de olyat én még nem láttam, hogy valamivel egyetértek, és nem szavazom meg. Úgyhogy sajnos én ezt nem tudom értékelni, nem értem ezt a viselkedést. Elnök úr, köszönöm.

Határozathozatal

ELNÖK: Felteszem szavazásra. Ki támogatja az önálló indítványt? *(Szavazás.)* 1 igen szavazat. Ki tartózkodik? *(Szavazás.)* 6 tartózkodás. 1 igen szavazattal és 6 tartózkodással a bizottság nem támogatja. Köszönjük szépen a megjelenését, képviselő asszony. *(Dr. Szél Bernadett távozik az ülésről.)*

Egyebek

Tisztelt Bizottság! Az egyebek között azt szeretném bejelenteni, hogy a miniszter úrnak az éves meghallgatása a következő ülésünk napirendjén szereplő téma, de az időpont módosult, tehát nem december 8-án, kedden, hanem 10-én, csütörtökön kerül sor a meghallgatásra, és pedig 8 órától. *(Dr. Gurmai Zita: Reggel 8?)* 8 órától 10-én, csütörtökön.

Tisztelt Bizottság! Egyéb egyéb van-e? *(Jelzésre:)* Bartos Mónika képviselő asszony!

BARTOS MÓNKA (Fidesz): Köszönöm szépen a lehetőséget, elnök úr. Szeretném tájékoztatni a képviselő hölgyeket és urakat, hogy a Külügyi bizottság ülése előtt a Magyar-Latin-Amerikai Baráti Tagozat tartott egy ülést videokonferencia formájában, és arról tájékoztatnám az elnök urat, hogy a latin-amerikai és karibi országok nagykövetei felvetették, hogy az ő országaik külügyi bizottságai vagy külügyekkel foglalkozó bizottságai nagyon szívesen dolgoznának úgy együtt a magyar Országgyűlés Külügyi bizottságával, hogy videokonferencia formájában egy-egy témát megbeszélhetnénk. Ezt az indítványt szeretném tehát az elnök úrnak a nagykövetek felől továbbítani, és az elnök úr belátására bízom, hogy élünk-e ezzel, illetve hogy ha igen, akkor milyen formában vagy milyen témákban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő asszony. *(Jelzésre:)* Gurmai Zita képviselő asszony!

DR. GURMAI ZITA (MSZP): Köszönöm szépen. Jómagam is részt vettem mint a tagozat tagja ezen az ülésen. Én mindenképpen úgy gondolom, hogy rendkívül fontos és hasznos információcsere volt, illetve körülbelül képbe kerültünk, hogy mi van. Számomra - bár nem tudtam sajnos végig ott maradni - azért az egyértelművé vált, hogy abban a Kubában a legkevésbé fertőzöttek, ahol egyébként magyar vakcinát használtak annak idején; ugye erről korábban számos cikk született, nem tudom, végül szó volt-e erről, de ezt érdekességként mindenképpen el szeretném mondani. Nyilván a Stipendium Hungaricumot, amiről beszéltünk, azt visszaigazolták, és azt szeretném jelezni, hogy ez egy fontos dolog, hogy ez a bizottság is támogatta azt, hogy növekedjen a létszáma ezen diákoknak, és egy csomó egyéb dologról is szó volt. Én mindenképpen úgy gondolom, hogy hasznos lenne az elnök úr útmutatása alapján, hogy melyek azok az ügyek, amelyekben érdekes lenne egyébként közösen gondolkodni, úgyhogy én az elnök asszonynak, mármint ebben a sapkájában elnök asszonynak a javaslatát én támogatnám.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor javaslatokat szeretnénk majd kérni, hogy konkrétan milyen témákat érintsünk adott esetben. *(Dr. Gurmai Zita: Jó, konkrétan összeírjuk.)* Köszönöm szépen.

Az ülés berekesztése

Amennyiben nincs több hozzászólás *(Senki nem jelentkezik.)*, az ülést berekesztem. Viszontlátásra! Mindenkinek szép napot!

(Az ülés befejezésének időpontja: 15 óra 14 perc)

Németh Zsolt
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Molnár Emese